

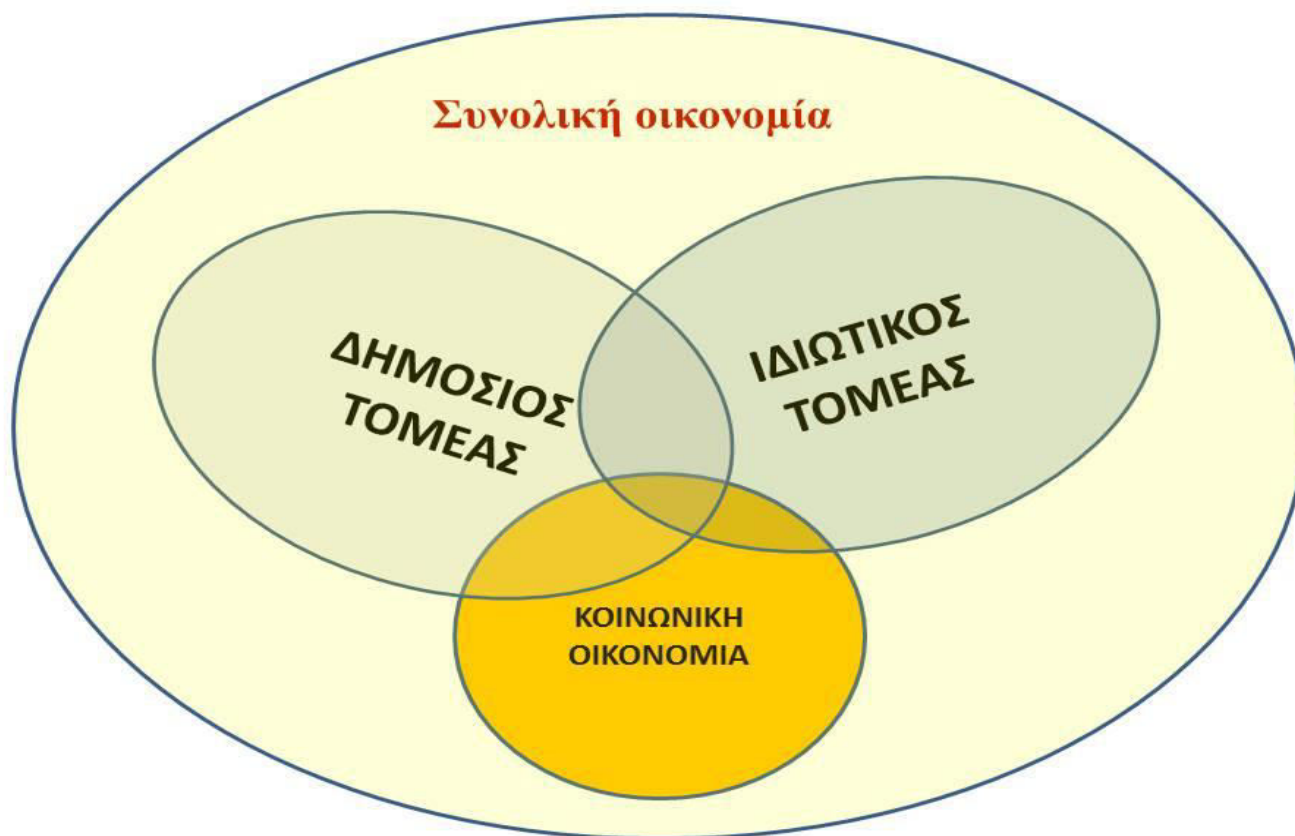

Διεθνές & Ευρωπαϊκό Περιβάλλον

Στυλιανός Κατωμέρης
Κοινωνικός επιχειρηματίας
MSc Κοινωνικής Πολιτικής Παντείου

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΟΥ ΠΕΔΙΟΥ

Το πεδίο της Κοινωνικής Οικονομίας

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΟΥ ΠΕΔΙΟΥ

Το πεδίο της Κοινωνικής Οικονομίας

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΟΥ ΠΕΔΙΟΥ

Οι Συνεταιρισμοί

Τι είναι Συνεταιρισμός (ICA)

**Συνεταιρισμός (cooperative ή coop) είναι
η μη κερδοσκοπική, εθελοντική και αυτόνομη ένωση
ανθρώπων,**

**η οποία εξυπηρετεί τις κοινές οικονομικές, κοινωνικές,
πολιτιστικές ανάγκες και φιλοδοξίες τους**

**μέσω μιας από κοινού ιδιόκτητης και δημοκρατικά
ελεγχόμενης επιχείρησης.**

Τι είναι Συνεταιρισμός

- Οι Συνεταιρισμοί και οι οργανώσεις αυτοβοήθειας και ως οικονομικά εγχειρήματα, έπαιξαν και παίζουν σημαντικό ρόλο στην βελτίωση των κοινωνικο-οικονομικών συνθηκών των μελών τους αλλά και των τοπικών κοινοτήτων.
- Έχουν λειτουργήσει επιτυχώς σε τοπικό επίπεδο ως καταλύτες για την κοινωνική οργάνωση και συνοχή.

Τι είναι Συνεταιρισμός

- Με το ενδιαφέρον τους στα μέλη και την κοινότητα, αντιπροσωπεύουν ένα μοντέλο οικονομικής δραστηριότητας βασισμένο στις δημοκρατικές και ανθρώπινες αξίες και τον σεβασμό για το περιβάλλον.
- Καθώς ο κόσμος σήμερα αντιμετωπίζει οικονομική αστάθεια, αυξημένη ανασφάλεια στην σίτιση, αυξανόμενες ανισότητες, ταχεία κλιματική αλλαγή και αύξηση της περιβαλλοντικής υποβάθμισης, φαίνεται ολοένα και πιο επιτακτική η ανάγκη να εξεταστεί και διευρυνθεί το μοντέλο οικονομικής λειτουργίας που προσφέρουν οι συνεταιρισμοί.

Είδη Συνεταιρισμών

- **Καταναλωτικοί (υπεραγορές και επιχειρηματικές πρωτοβουλίες μιας κοινότητας για εξυπηρέτηση του κοινού συμφέροντος των μελών)**
- **Πιστωτικοί (Συνεταιριστικές τράπεζες και συναφή ιδρύματα)**
- **Επαγγελματικοί (Αγροτικοί, παραγωγικοί, εμπορικοί, Οικοδομικοί, εκπαιδευτικοί, ασφαλιστικοί και αντίστοιχες ενώσεις επαγγελματιών για οικονομικούς σκοπούς)**
- **Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις (συνεταιρισμοί με επιχειρηματικό στόχο και σκοπό την εργασιακή ένταξη)**

Συνεταιρισμοί-Ιστορικές καταβολές

- Οι συνεταιριστική ιδέα χρονολογείται από τότε που ο άνθρωπος αντιλήφθηκε την ανάγκη οργάνωσης για αμοιβαίο όφελος.
- Οι διάφορες φυλές ήταν οργανωμένες ως συνεταιριστικές δομές, με κατανομή των θέσεων εργασίας και πόρων, συναλλαγές με άλλες κοινότητες κλπ.
- Η προ-βιομηχανική Ευρώπη ήταν το πρώτο πεδίο δράσης των συνεταιρισμών οι οποίοι ευδοκίμησαν στο επερχόμενο βιομηχανικό περιβάλλον.

Συνεταιρισμοί-Ιστορικές καταβολές

- **1761, οι υφαντές του Fenwick στην Σκωτία σύστησαν συνεταιρισμό με σκοπό την πώληση με έκπτωση γευμάτων από πλιγούρι βρώμης σε ντόπιους εργάτες.**
- **1778 η «κοινή συντροφία» των Αμπελακίων στην Θεσσαλία αποτελεί την πρώτη καταστατικά οργανωμένη συνεταιριστική δομή στην Ελλάδα και επεξεργαζόταν τα νήματα από το φυτό ριζάρι με μεγάλη εξαγωγική δραστηριότητα**
- **1810, ο Robert Owen, στην Ουαλία, σύστησε συνεταιρισμό στο New Lanark με καινοτόμα εργασιακά πρότυπα, διανομή κερδών στους υπαλλήλους, έκπτωση στα μέλη κλπ.**
- **1824, ο Owen ταξίδεψε στην Αμερική για να επενδύσει το μεγαλύτερο μέρος της περιουσίας του σε μια πειραματική αποικία με 1.000 μέλη, στις όχθες του ποταμού Wabash της πολιτείας Ιντιάνα, που ονομάστηκε New Harmony και ήταν μια ουτοπική κοινωνία.**

Συνεταιρισμοί-Ιστορικές καταβολές

- **1844** στην πόλη του Rochdale, στο βόρειο τμήμα της Αγγλίας, μια ομάδα από **28** τεχνίτες που εργάζονταν στους μύλους βαμβακιού, ίδρυσαν την συνεταιριστική οργάνωση «**Δίκαιη Κοινωνία του Rochdale**».
- Στόχος ήταν η πρόσβαση με προσιτές τιμές σε βασικά είδη διατροφής και υπηρεσιών που χωρίς τον συνεργατισμό ήταν αδύνατο να τις έχουν.
- Αρχικά, ξεκίνησαν με βασικά είδη όπως αλεύρι, πλιγούρι βρώμης, ζάχαρη και βούτυρο.
- **1895** ιδρύθηκε η ICA (Διεθνής Συνεταιριστική Συμμαχία) Παρόντες ήταν εκπρόσωποι συνεταιρισμών από την Αργεντινή, την Αυστραλία, το Βέλγιο, την Αγγλία, τη Δανία, τη Γαλλία, τη Γερμανία, την Ολλανδία, την Ινδία, την Ιταλία, την Ελβετία, τη Σερβία και τις ΗΠΑ.

Οι Συνεταιρισμοί παγκοσμίως

Έκθεση United Nations 2012

- 300,000 Συνεταιρισμοί
- 800 εκατομ μέλη παγκοσμίως (ICA 2012)
- 100 εκατομ εργαζόμενοι παγκοσμίως (Full time)
- 250 εκατομ εργαζόμενοι (direct & indirect) (2014, ILO)
- 224 εκατομ συνεργαζόμενοι μικροπαραγωγοί (2014, ILO)
- Πάνω από 100 χώρες
- Άνω των 2,2 τρις τζίρος (2012)
- Δημιουργούν συνθήκες αξιοπρεπούς και ασφαλούς διαβίωσης για πληθυσμό 3 δις (~50% παγκόσμιου πληθυσμού), (United Nations, 1994)

Οι Συνεταιρισμοί ανά τομέα

Έκθεση United Nations 2012

- 80% - 99% της παραγωγής γάλακτος στην Νορβηγία, Νέα Ζηλανδία και ΗΠΑ
- 71% της αλιείας και ιχθυοπαραγωγής στην Νότια Κορέα
- 25% της γεωργίας στην Βραζιλία
- 40% της τραπεζικής πίστης στην Βολιβία
- 24% ιατρικών υπηρεσιών στην Κολομβία
- 55% του τομέα λιανικής στην Σιγκαπούρη, 36% στην Δανία, 24% στην Ουγγαρία

Οι Συνεταιριστές

Έκθεση United Nations 2012

Φυσικά πρόσωπα μέλη συνεταιρισμών

- 1 στα 2 Φινλανδία και Σιγκαπούρη
- 1 στα 3 Νέα Ζηλανδία, Ονδούρα, Νορβηγία
- 1 στα 4 ΗΠΑ, Μαλαισία, Γερμανία

Νοικοκυριά μέλη συνεταιρισμών

- 1 στα 2 Φινλανδία
- 1 στα 3 Ιαπωνία

Συνεταιριστική δράση

Μαυρίκιος, στο γεωργικό τομέα, οι συνεταιρισμοί διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην παραγωγή ζάχαρης, λαχανικών, φρούτων και λουλουδιών καθώς και σε γάλα, κρέας και ψάρια. Σχεδόν το 50% της παραγωγής ζάχαρης που προέρχεται από ζαχαροκάλαμα προκύπτει από παραγωγούς που ομαδοποιούνται σε συνεταιρισμούς. Πηγή : <http://www.gov.mu/portal/site/msechisSite/menuitem.d84d44dcb4e8d2efdc08b5b0a0508a0c/>

Κένυα, το 63% του πληθυσμού αντλεί τα προς το ζην από τους συνεταιρισμούς ενώ περίπου 250.000 Κενυάτες απασχολούνται ή κερδίζουν το μεγαλύτερο μέρος του εισοδήματός τους από συνεταιρισμούς. Πηγή : ILO, 2009.

Ακτή του Ελεφαντοστού, Οι συνεταιρισμοί έχουν επενδύσει 26 εκατ. ευρώ στην δημιουργία σχολείων, την κατασκευή αγροτικών δρόμων και την ίδρυση νοσοκομείων το 2002. Πηγή: ICA, Briefing for NGOs on the Work of the Noncommunicable Diseases and Mental Health Cluster, 2004.

Συνεταιριστική δράση

Κολομβία, οι συνεταιρισμοί παρέχουν 137.888 θέσεις εργασίας μέσω της άμεσης απασχόλησης και επιπλέον 559.118 θέσεις εργασίας σε εργαζόμενους – μέλη συνεργατικών πρωτοβουλιών, συνολικά το 3,65% του συνόλου των θέσεων εργασίας στη χώρα . Πηγή : CONFECOOP .

Παραγουάη, 783.000 άτομα ή το 18% του πληθυσμού είναι μέλη των 1.047 συνεταιρισμών. Αυτοί οι συνεταιρισμοί έχουν άμεσο αντίκτυπο στην ζωή περίπου 6 εκατομμυρίων ανθρώπων. Πηγή: Instituto Nacional de Cooperativismo, INCOOP.

Ουρουγουάη, οι συνεταιρισμοί είναι υπεύθυνοι για το 3% του ΑΕΠ . Παράγουν το 90% της συνολικής παραγωγής γάλακτος, 34% του μελιού, το 30% του σιταριού. Επίσης το 60% της συνεταιριστικής παραγωγής εξάγεται σε περισσότερες από 40 χώρες σε όλο τον κόσμο . Πηγή : <http://www.aciamericas.coop/Uruguay-movimiento-cooperativo-en>

Συνεταιριστική δράση

Ιαπωνία, οι γεωργικοί συνεταιρισμοί είχαν κέρδη 90 δισεκατομμύρια δολαρίων με το 91% του συνόλου των Ιαπώνων αγροτών να είναι συνεταιρισμένοι. Το 2007 οι ιαπωνικοί καταναλωτικοί συνεταιρισμοί ανέφεραν συνολικό κύκλο εργασιών ύψους 34.048.000.000 δολαρίων έχοντας το 5,9% του μεριδίου αγοράς τροφίμων. Πηγή: Coop 2007 Facts & Figures, Japanese Consumers' Cooperative Union.

Μαλαισία, 6.78 εκατομμύρια άνθρωποι ή το 27% του συνολικού πληθυσμού είναι μέλη των συνεταιρισμών. Πηγή Ministry of Entrepreneur and Co-operative Development, Department of Co-operative Development, Malaysia, Statistics 31 December 2009.

Ινδονησία, οι συνεταιρισμοί παρέχουν θέσεις εργασίας σε 288.589 άτομα. Πηγή : Υπουργείο Cooperative & MME, Ινδονησία, 2004 .

Νέα Ζηλανδία, το 3% του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος (GDP) προέρχεται από συνεταιρισμούς. Οι συνεταιρισμοί κατέχουν το 95% της συνολικής εθνικής παραγωγής γαλακτοκομικών προϊόντων και το 95% των αντίστοιχων εξαγωγών. Πηγή New Zealand Cooperative Association, 2007..

Συνεταιριστική δράση

Ηνωμένες Πολιτείες υπάρχουν 30.000 συνεταιρισμοί που παρέχουν περισσότερες από 2 εκατομμύρια θέσεις εργασίας. Τα μέλη των συνεταιρισμών ανέρχονται στα 305.600.000* Πηγή: <http://www.ncba.coop/ncba/about-co-ops/research-economic-impact>.

Καναδάς, τέσσερις στους δέκα πολίτες είναι μέλη ενός τουλάχιστον συνεταιρισμού. Στο Κεμπέκ, περίπου το 70% του πληθυσμού είναι συνεταιριστικά μέλη, ενώ στο Saskatchewan αντίστοιχα είναι το 56% . Στην χώρα υπάρχουν 18,1 εκατομμύρια συνεταιριστές* Πηγή Cooperative Secretariat, Government of Canada.

Ηνωμένο Βασίλειο υπάρχουν 11,5 εκατομμύρια συνεταιριστές*

*Η παράθεση των στοιχείων γίνεται με βάση τις πληροφορίες που παραθέτει η ICA (International Cooperative Alliance).

Συνεταιριστική δράση

Ισπανία, το 2008, το 15% του πληθυσμού, ή 6,7 εκατομμύρια άνθρωποι είναι μέλη ενός συνεταιρισμού . Πηγή CIRIEC, Las grandes cifras de la economía social.

Γαλλία, υπάρχουν 21.000 συνεταιρισμοί, 1 εκατομμύριο θέσεις εργασίας, 3,5% του ενεργού πληθυσμού. Είναι η πρώτη ευρωπαϊκή χώρα με 32,4 εκ. κατοίκους να είναι μέλη συνεταιρισμών. Πηγή: Coop FR, Top 100 des Entreprises cooperatives et sectoriel, 2010.

Δανία, οι καταναλωτικοί συνεταιρισμοί το 2007 εξυπηρετούσαν το 36,4% των καταναλωτών στο λιανικό εμπόριο . Πηγή : Coop Norden AB Ετήσια Έκθεση 2007 .

Νορβηγία από έναν πληθυσμό 4,8 εκατομμυρίων ανθρώπων, τα 2 εκατομμύρια είναι μέλη των συνεταιρισμών. Πηγή: The Cooperative Centre of Norway.

Ελλάδα σε πληθυσμό 11 εκατομμυρίων υπάρχουν 57,808 συνεταιρισμοί και διάφορες ενώσεις, 117,123 εργαζόμενοι και συνολικά 2,732,785 μέλη (Νασιούλας 2012)

Συνεταιριστική δράση

Έκθεση United Nations 2012

Η ανάπτυξη των συνεταιρισμών σε χώρες του πρώην υπαρκτού σοσιαλισμού αλλά και σε αναπτυσσόμενες χώρες αντιμετώπισε πολλές προκλήσεις. Στις κομμουνιστικές χώρες, οι συνεταιρισμοί ήταν μέρος κρατικών επιχειρήσεων. Μετά την κατάρρευση των καθεστώτων αυτοί οι συνεταιρισμοί κατέρρευσαν επίσης.

Στις αναπτυσσόμενες χώρες, οι συνεταιρισμοί στη δεκαετία του 1950 και του 1960 λειτούργησαν υπό την αιγίδα εθνικών κυβερνήσεων.

Οι ηγεσίες είδαν τους συνεταιρισμούς ως μέσα, αντιλαμβανόμενες την λειτουργία τους ως παρακρατικά εργαλεία ελέγχου της οικονομίας και ως μαζικές οργανώσεις μέσω των οποίων το κυβερνόν κόμμα θα μπορούσε να φθάσει τον αγροτικό πληθυσμό.

Υπήρξε επιτυχία σε εγχειρήματα παραγωγής ζάχαρης και επεξεργασίας γεωργικών αλλά και γαλακτοκομικών προϊόντων. Υπήρχαν ιστορίες επιτυχίας σε ζάχαρη και το βαμβάκι συνεταιρισμούς στην Ινδία, γαλακτοκομικών συνεταιρισμών στην Ινδία και το Μπαγκλαντές, συνεταιρισμούς καφέ στην Τανζανία και την Κένυα και σε πολλές χώρες ένα πιο ανεξάρτητο πιστωτικό τομέα.

Λόγω της σταδιακής απελευθέρωσης της αγοράς (δεκαετία του 1990) και την απόσυρση της κυβερνητικής οικονομικής στήριξης μέσω των επιχορηγήσεων, πολλοί συνεταιρισμοί δεν μπόρεσαν να ανταγωνιστούν τον ιδιωτικό τομέα και έκλεισαν ή αποδυναμώθηκαν.

Κοινωνική επιχειρηματικότητα

Κοινωνική επιχειρηματικότητα

- Η κοινωνική επιχείρηση είναι ένας επιχειρησιακός φορέας στον τομέα της κοινωνικής οικονομίας του οποίου κύριος στόχος είναι ο κοινωνικός αντίκτυπος αντί η δημιουργία κέρδους.
- Είναι θεσμοθετημένη επιχειρηματική δράση η οποία διατηρεί τον κοινωνικό σκοπό στην διανομή κερδών αλλά επίσης συνδέει τα σύγχρονα ηθικά αιτήματα με το κίνητρο του κέρδους.
- Η λειτουργία της απαντά σε επίκαιρα κοινωνικά προβλήματα τα οποία δεν μπορεί να επιλυθούν από τον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα, όπως η ανεργία.
- Οι Κοινωνικοί επιχειρηματίες είναι οικονομικοί και εργασιακοί μεταρρυθμιστές και επαναστάτες αλλά με κοινωνική αποστολή οι οποίοι κάνουν θεμελιώδεις αλλαγές στην κοινωνία. Στην δράση μιας κοινωνικής επιχείρησης υπάρχουν όροι όπως, «πρωτοβουλία», «ανάληψη ευθύνης» «οικονομικό ρίσκο» όμοιοι με αυτούς που περιλαμβάνονται στην συμβατική ιδιωτική επιχειρηματικότητα όχι όμως ο κερδοσκοπικός προσανατολισμός

(Brooks, 2010, Νικολόπουλος, Καπογιάννης 2014, Dees, 2001)

Συνεταιρισμοί και Κοινωνικές επιχειρήσεις **Ομοιότητες** και διαφορές

**Οι Συνεταιρισμοί και οι κοινωνικές επιχειρήσεις
εστιάζουν την δραστηριότητα τους στην
κοινότητα και στα μέλη βασισμένη στις
δημοκρατικές διαδικασίες διακυβέρνησης και τον
σεβασμό για το περιβάλλον.**

Συνεταιρισμοί και Κοινωνικές επιχειρήσεις Ομοιότητες και **διαφορές**

**Οι Συνεταιρισμοί είναι
εθελοντική και αυτόνομη ένωση ανθρώπων,
η οποία εξυπηρετεί τις κοινές οικονομικές,
κοινωνικές, πολιτιστικές ανάγκες και φιλοδοξίες**

**Οι κοινωνικές επιχειρήσεις έχουν κύριο στόχο τον
κοινωνικό αντίκτυπο (αποτέλεσμα) στην
κοινότητα.**

Κοινωνική επιχειρηματικότητα

ΑΓΓΛΟΣΑΞΩΝΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ (ΗΠΑ)

Τύποι κοινωνικής επιχειρηματικότητας

Κοινωνική επιχειρηματικότητα

ΑΓΓΛΟΣΑΞΩΝΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ (ΗΠΑ-Βρετανία)

Αυτόνομος μη κερδοσκοπικός οργανισμός ή Κοινωνικός οργανισμός Πρόνοιας (CIC, Community Interest Company στην Βρετανία)

Είναι δημόσιου συμφέροντος οργάνωση οι οποία πληροί αυστηρά κριτήρια λειτουργίας. Για να χαρακτηριστεί έτσι πρέπει να αποδεικνύει ότι το 1/3 του εισοδήματος προέρχεται από δωρεές από το κοινό (φυσικά πρόσωπα και επιχειρήσεις) ή το δημόσιο τομέα. Εάν κάποια δωρεά από φυσικό πρόσωπο υπερβεί το 2% του συνολικού τους εισοδήματος τότε δεν συμπεριλαμβάνεται στην προϋπόθεση του 1/3.

Κοινωνική επιχειρηματικότητα

ΑΓΓΛΟΣΑΞΩΝΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ (ΗΠΑ-Βρετανία)

**Αυτόνομος μη κερδοσκοπικός οργανισμός ή Κοινωνικός
οργανισμός Πρόνοιας**

(CIC, Community Interest Company στην Βρετανία)

- Αφορολόγητα τα έσοδα από δωρεές χορηγών.
- Δεν φορολογείται το εισόδημα από φιλανθρωπικές δραστηριότητες (π.χ έρανοι)
- Λαμβάνουν δωρεάν ή με μεγάλη έκπτωση, δημόσιες ή ιδιωτικές υπηρεσίες για την λειτουργία τους
- Φορολογούνται τα εισοδήματα από μη φιλανθρωπικές δραστηριότητες και εάν υπερβούν τα όρια μη φιλανθρωπικής δραστηριότητας , εξαιρούνται από το αφορολόγητο καθεστώς
- Οι ιδιωτικές φιλανθρωπικές οργανώσεις υπόκεινται σε συνεχή έλεγχο για αποφυγή δυσλειτουργιών και καταβάλλουν διαφόρων ειδών φόρους.
- Μπορούν να ιδρύουν Κοινωνικές επιχειρήσεις ως υποκαταστήματα με διάφορα επαγγελματικά ενδιαφέροντα και εξειδίκευση

Κοινωνική επιχειρηματικότητα

ΑΓΓΛΟΣΑΞΩΝΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ (ΗΠΑ-Βρετανία)

Υβριδική Κοινωνική επιχείρηση (charitable incorporated organisation στην Βρετανία)

Είναι μη κερδοσκοπική κοινωνική επιχείρηση με δυνατότητα ίδρυσης υποκαταστημάτων κερδοσκοπικού σκοπού

- Δεν φορολογείται για τα μη κερδοσκοπικά χαρακτηριστικά της ενώ φορολογείται για τις κερδοσκοπικές δραστηριότητες της.
- Για την βιωσιμότητα της μπορεί να εξασκεί κερδοσκοπικές δραστηριότητες
- Διανέμει κέρδη στους μετόχους από την κερδοσκοπική δραστηριότητα

Κοινωνική επιχειρηματικότητα

ΑΓΓΛΟΣΑΞΩΝΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ (ΗΠΑ-Βρετανία)

Κοινωνική πολυμετοχική επιχείρηση (sole trader or business partnership στην Βρετανία)

Προτεραιότητα η κοινωνική αποστολή και όχι τα κέρδη.
Συνδυασμός της κοινωνικής αποστολής και κοινωνικού αντίκτυπου
με την δημιουργία κερδών για κοινωνικό σκοπό.

Κοινωνική επιχειρηματικότητα

ΑΓΓΛΟΣΑΞΩΝΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ (ΗΠΑ-Βρετανία)

**Κοινωνική πολυμετοχική επιχείρηση
(sole trader or business partnership στη Βρετανία)**

- Φόροι επί όλων των κερδών, δυσκολία εξισορρόπησης της διπλής αποστολής δηλαδή των κοινωνικών αποτελεσμάτων και της κερδοφορίας.
- Διανέμουν κέρδη στους μετόχους τους
- Οι μέτοχοι ενδιαφέρονται για κερδοφορία και διανομή κερδών με κίνδυνο να χάνεται ο κοινωνικός σκοπός.
- Δεν ευδοκιμεί λόγω φορολογίας

Κοινωνική επιχειρηματικότητα-παραδείγματα

Dennis R. Young Case Western Reserve University Prepared for: The EMES Conference, The Social Enterprise: A Comparative Perspective Trento, Italy December 13-15, 2001

ΗΠΑ

Ο όρος «Κοινωνική επιχείρηση» δεν έχει σαφή έννοια στις Ηνωμένες Πολιτείες. Γενικά είναι αντιληπτός ως οργανισμός που λειτουργεί στην ανοικτή αγορά ενώ ταυτόχρονα εξυπηρετεί κοινωνικούς στόχους. Τελευταία παρουσιάζεται ενδιαφέρον για την κοινωνική επιχείρηση λόγω τάσεων περιορισμού της εξάρτησης των μη κερδοσκοπικών οργανώσεων από έσοδα από εμπορικές δραστηριότητες και των δεσμών τους με άλλες εμπορικές επιχειρήσεις. Επίσης παρουσιάζεται στροφή της κοινωνίας – λόγω των συγκυριών - προς τους κοινωνικούς στόχους ενώ παρουσιάζεται ενδιαφέρον των επιχειρήσεων για την εταιρική κοινωνική ευθύνη (CSR).

Κοινωνική επιχειρηματικότητα-παραδείγματα

Dennis R. Young Case Western Reserve University Prepared for: The EMES Conference, The Social Enterprise: A Comparative Perspective Trento, Italy December 13-15, 2001

ΗΠΑ

Από την δεκαετία του 1970 οι ΗΠΑ μείωσαν σταδιακά την οικονομική εμπλοκή τους στις υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας που παρείχε το κράτος και δημιούργησαν θεσμικό πλαίσιο της κάλυψης του κενού από τις κοινωνικές επιχειρήσεις.

Το 1996 (Salamon,1999) οι μη κερδοσκοπικές οργανώσεις και επιχειρήσεις πραγματοποίησαν το 54% του κύκλου εργασιών των μη κερδοσκοπικών δραστηριοτήτων τους από εισόδημα για την κοινωνική πρόνοια και φροντίδα

ΗΠΑ Καλιφόρνια

ΗΠΑ Καλιφόρνια

Μη κερδοσκοπικός οργανισμός (ίδρυση 1926 ως η κοινωνία των ανάπηρων παιδιών.
 Είσοδος στο νομικό πλαίσιο 2000)

ΕΣΟΔΑ ΚΥΡΙΩΣ ΑΠΟ ΔΩΡΕΕΣ

Η **Ability First** προσφέρει προγράμματα ένταξης για παιδιά και ενήλικες με αναπηρίες και ειδικές ανάγκες παροχής υπηρεσιών. Βοηθάει τους ωφελούμενους να ενταχθούν εργασιακά, να κοινωνικοποιηθούν μέσα από την δικτύωση και έχει σε λειτουργία 12 δομές διαμονής.

Προσωπικό 17 εργαζόμενοι

Δ.Σ. 3 μέλη (εθελοντές)

Κυβερνητική επιχορήγηση	6,754,244
Μη κυβερνητική επιχορήγηση (διάφοροι χορηγοί)	2,748,038
Κληρονομίες και δωρεές	1,290,210
Έσοδα από δραστηριότητες	1,629,457
Έσοδα	12,783,795
Κόστος προσφερομένων Προγραμμάτων	13,288,482
Καμπάνιες	679,081
Διοικητικό κόστος	2,195,717
Σύνολο λειτουργίας	16,163,360

ΗΠΑ Νέο Μεξικό

ΗΠΑ Νέο Μεξικό

Μη κερδοσκοπικός οργανισμός (ίδρυση 1978)

Η **Adelante** προσφέρει προγράμματα ένταξης και υποστηριζόμενης εργασίας για παιδιά και ενήλικες με αναπηρίες.

ΕΣΟΔΑ ΚΥΡΙΩΣ ΑΠΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ ΔΡΑΣΗ

Ίδρυση και λειτουργία κοινωνικών επιχειρήσεων μελών του οργανισμού στις οποίες εργάζονται άτομα με αναπηρία.

Δ.Σ. 11 μέλη (εθελοντές) και 190 εργαζόμενοι

112 άτομα με αναπηρία στις επιχειρήσεις της Adelante, 32 άτομα επιπλέον εργάζονται σε θέσεις διοίκησης και 46 άτομα εργάζονται ως εργαζόμενοι στην τοπική κοινότητα μέσω της υποστηριζόμενης εργασίας της Adelante

Οι κοινωνικές επιχειρήσεις του οργανισμού έχουν τα παρακάτω αντικείμενα

- Adelante DDS Καταστροφή εγγράφων
- Adelante Development center διοικητικές υπηρεσίες
- Adelante Facilities Support Services υποστήριξη κτιρίων
- Adelante Mailing & Fulfillment Center Ταχυδρομικές Υπηρεσίες
- Adelante Contact Center Services Call center

ΗΠΑ Φλόριδα

ΗΠΑ Φλόριδα

Μη κερδοσκοπικός οργανισμός (ίδρυση 1956)

Η **ARC Broward's** εργάζεται χέρι-χέρι με την κοινότητα ώστε να παράσχει προετοιμασία για επαγγελματική κατοχύρωση. Παρέχει ενθάρρυνση και ευκαιρίες που δημιουργούν την αλλαγή στην ζωή των ατόμων με ειδικές ανάγκες ώστε να μπορούν να ζήσουν αξιοπρεπώς, να εκπαιδευτούν και να εργαστούν.

ΕΣΟΔΑ ΚΥΡΙΩΣ ΑΠΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ ΔΡΑΣΗ

Λειτουργεί με 10 υποκαταστήματα και παρέχει 21 προγράμματα εκπαίδευσης σε πραγματικές συνθήκες σε περισσότερα από 1.200 άτομα σε όλη την επαρχία Broward (πληθυσμός 1,896,425 κάτοικοι, απογραφή 2010).

Έχει ιδρύσει 3 επιχειρήσεις, ινστιτούτο μαγειρικής τέχνης, επιχείρηση ανακύκλωσης ηλεκτρονικών συσκευών και ένα εκπαιδευτικό ίδρυμα.

Το Δ.Σ. αποτελείται από 13 μέλη εθελοντές

Στις επιχειρήσεις εργάζονται 21 άτομα προσωπικό σε θέσεις διοίκησης και εκπαίδευσης.

ΗΠΑ Τενεσί

Μη κερδοσκοπικός οργανισμός (ίδρυση 1889)

Το πανεπιστήμιο Belmont είναι μια ανθρωποκεντρική χριστιανική κοινότητα που παρέχει ακαδημαϊκή εκπαίδευση σε άτομα με διαφορετικό μαθησιακό και πολιτισμικό υπόβαθρο καλώντας τους να συμμετάσχουν σε ένα εγχείρημα αλλαγής του κόσμου μέσω της συμπόνιας και της πίστης.

ΕΣΟΔΑ ΚΥΡΙΩΣ ΑΠΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ ΔΡΑΣΗ (ΔΙΔΑΚΤΡΑ)

Το Belmont είναι ένα τα ταχύτερα αναπτυσσόμενα χριστιανικά πανεπιστήμια στις ΗΠΑ με περισσότερους από 7.700 φοιτητές από 25 χώρες.

Μέσω του Κέντρου για την Κοινωνική Επιχειρηματικότητα και υπηρεσιών E-Learning (CSESL) επιδιώκει να ενδυναμώσει τους μαθητές, διδάσκοντες, προσωπικό και κοινοτικούς εταίρους μέσω διαφόρων δράσεων εκτός της κατάρτισης, κυρίως παροχής υπηρεσιών-μάθησης και ερευνητικών δραστηριοτήτων οι οποίες θα επηρεάσουν την κοινωνική αλλαγή.

Το ίδρυμα (CSESL) εντός του πανεπιστημίου ορίζεται ως προς τον σκοπό του κοινωνικό και μη κερδοσκοπικό

Κοινωνική επιχειρηματικότητα-παραδείγματα

ΕΥΡΩΠΗ ΒΡΕΤΑΝΙΑ

Το νομικό πλαίσιο στην χώρα είναι πολύπλευρο και επιτρέπει σε οποιαδήποτε επιχείρηση να χαρακτηριστεί ως κοινωνική αρκεί να πληροί τα κριτήρια παροχής υπηρεσιών στην τοπική κοινότητα. Η εταιρική μορφή CIC (Community Interest Company) είναι συνήθης και αφορά μη κερδοσκοπικές επιχειρήσεις. Η μέτρηση του κοινωνικού αποτελέσματος με συγκεκριμένα κριτήρια και δείκτες αποτελεσματικότητας (KPI's) είναι συνήθης πρακτική και πολλές επιχειρήσεις επιδιώκουν να αυξάνουν την αποδοτικότητα του Social Impact και τα διαπιστευτήρια κοινωνικής δράσης τους μέσω αυτού.

Connection Crew

Η **Connection Crew** ιδρύθηκε το 2005 είναι κοινωνική επιχείρηση (CIC) με σκοπό την εργασιακή ένταξη και οικονομική αυτοτέλεια των αστέγων στο Λονδίνο.

Απασχολεί μόνιμα 19 άτομα, έχει εντάξει εργασιακά 45 άτομα, αναλαμβάνει εργασίες κατασκευών, εκδηλώσεις, υπηρεσίες μεταφοράς, ηλεκτρολογικές εγκαταστάσεις, προσωπικό με ποικίλες εξειδικεύσεις και εργάζεται 24ωρες το 24ωρο

Παρέχει 10 ημέρες εντατική εκπαίδευση στο πεδίο δράσης για να προετοιμάσει τα νέα μέλη για εργασία σε συγκεκριμένο αντικείμενο επιλογής τους

Η **Paperchain** ξεκίνησε την λειτουργία της 1990 ως συνεταιρισμός και σήμερα λειτουργεί ως εταιρεία περιορισμένης ευθύνης. Διευθύνεται από **4 συνεταιριστές οι οποίοι είναι εργαζόμενοι** επίσης και προσφέρει υπηρεσίες ανακύκλωσης χαρτιού, συσκευασιών, και ηλεκτρονικών συσκευών στην τοπική κοινότητα του Exeter City. **Είναι μη κερδοσκοπική εταιρία και λειτουργεί με πρακτικές ηθικού και δίκαιου εμπορίου** με στόχο την βιωσιμότητα επενδύοντας στο επαγγελματικό μέλλον των εταίρων.

Η Appoint Us είναι μη κερδοσκοπική εταιρεία κοινωνικού ενδιαφέροντος (CIC).

Συνεργάζεται και προσφέρει υπηρεσίες σε ηλικιωμένους στην τοπική κοινότητα του Coventry (~300,000 κάτοικοι).

Διευθύνεται από 3 συνεταιριστές και 10 άτομα προσωπικό.

Οι προσφερόμενες υπηρεσίες

- Εκτίμηση διανοητικής ικανότητας
- Εκτίμηση αναγκών φροντίδας
- Συνεχής έλεγχος Υγείας
- Συμβουλές και αξιολόγηση
- Επιμέλεια υπερηλίκων
- Νομική στήριξη επιμέλειας παιδιών

Η Second Chance Group ιδρύθηκε το 2008. Μέσω του αθλητισμού αντιμετωπίζει τις συνέπειες της κακής παιδικής ηλικίας. Προσφέρει προγράμματα με στόχο την μείωση της εγκληματικότητας και των φυλακισμένων ατόμων.

Δ.Σ: 10 άτομα (κάποιοι εθελοντές)
Προσωπικό: 12 Coaches

Τα προγράμματα

- Εκπαίδευση για Coaches
- Πρόγραμμα για ποινικούς με αναστολή μέσω του αθλητισμού
- Mentoring σε νέους που είναι σε κίνδυνο εγκατάλειψης σχολείου
- Δημιουργία Εθνικής ένωσης αθλητισμού νέων για την απόληψη του εγκλήματος

Κοινωνική επιχειρηματικότητα-παραδείγματα

ΕΥΡΩΠΗ

ΓΑΛΛΙΑ

Στην χώρα υπάρχει ισχυρή πολιτική αναγνώριση του τομέα των κοινωνικών επιχειρήσεων και έχουν συγκροτηθεί ήδη συγκεκριμένες δομές για την υποστήριξη του στην κυβέρνηση. Από το 2010 έχει συγκροτηθεί και νομικά το Ανώτατο Συμβούλιο Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας. Η αντιπροσωπευτική νομική μορφή κοινωνικής επιχείρησης είναι η Société Cooperative d'intérêt Collectif (SCIC), η οποία δημιουργήθηκε το 2002. Είναι η νομική ενσωμάτωση της ιδέας ενός κοινωνικού συνεταιρισμού ως επιχείρηση με κοινωνικούς στόχους. Ωστόσο, οι περισσότερες κοινωνικές επιχειρήσεις στη Γαλλία χρησιμοποιούν τη μορφή της ένωσης, επειδή είναι ευέλικτη και φθηνότερη στην ίδρυση.

Κοινωνική επιχειρηματικότητα-παραδείγματα

ΕΥΡΩΠΗ

ΓΑΛΛΙΑ

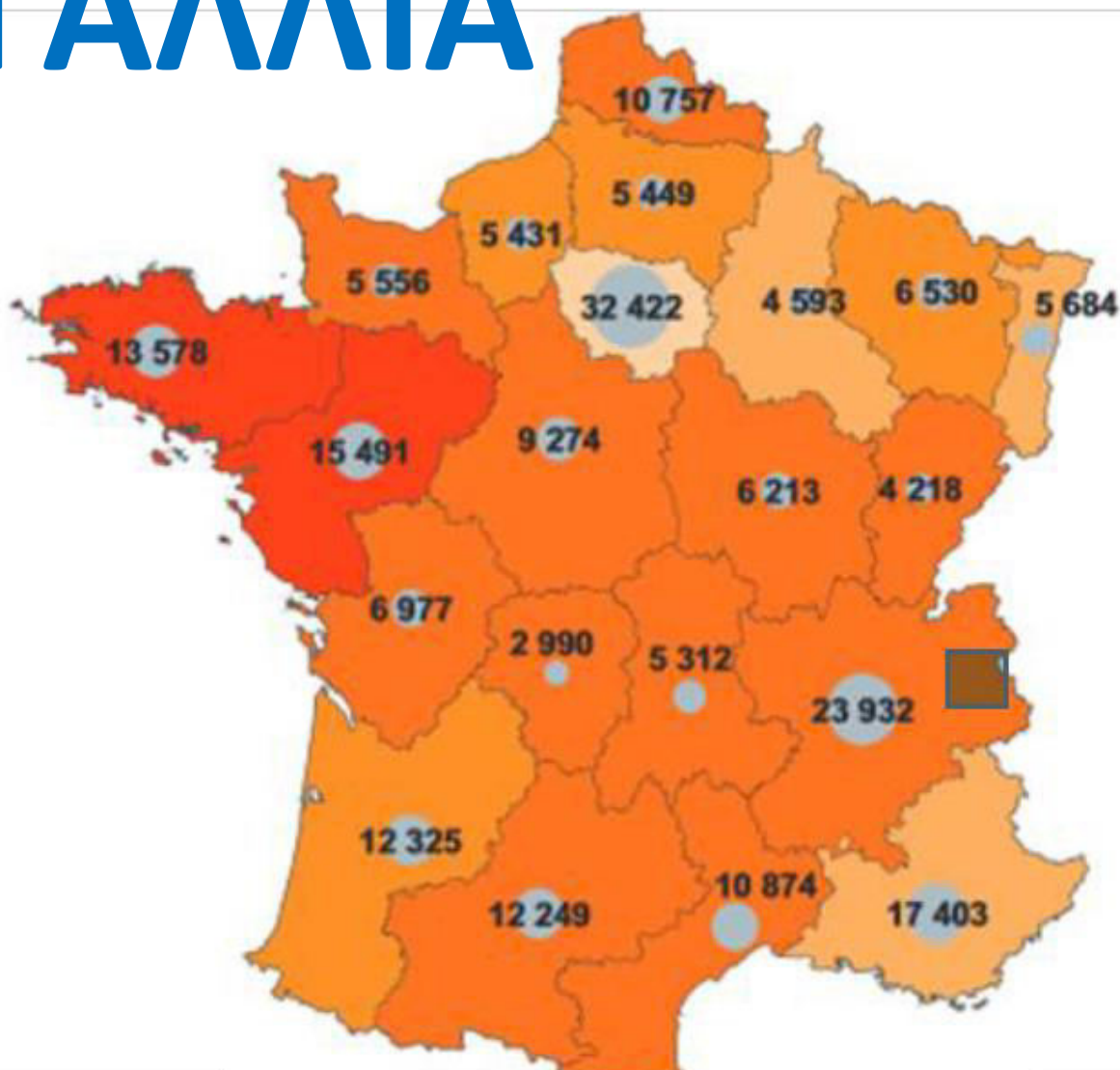
Ωστόσο, υπάρχουν πληθώρα οργανώσεις που αναφέρονται στην κατηγορία της Κοινωνικής Οικονομίας. Είναι συνεταιρισμοί κοινής ωφελείας, ταμεία αλληλασφάλισης, μη κερδοσκοπικές οργανώσεις (ενώσεις και ιδρύματα) με εμπορικές δραστηριότητες, και γενικά επιχειρήσεις με κυρίως κοινωνικό σκοπό.

Από δημοσιευμένα δεδομένα του 2011, αναφέρεται ότι υπήρχαν περίπου 215.000 φορείς στην κατηγορία της κοινωνικής οικονομίας εκ των οποίων 180.000 ενώσεις, 24.000 συνεταιρισμοί, 7.200 εταιρείες αλληλασφάλισης και γύρω στα 1100 ιδρύματα όπου εργάζονται συνολικά 2,2 εκατ άτομα το 10% του συνολικού εργατικού δυναμικού.

Με βάση ωστόσο διάφορες μελέτες και δημοσιευμένα στοιχεία, οι φορείς που πληρούν τον ορισμό της ΕΕ κυμαίνονται από 6.000 έως 28.000 κοινωνικές επιχειρήσεις στη Γαλλία. Οι SCIC ήταν μόνο 315 το 2013.

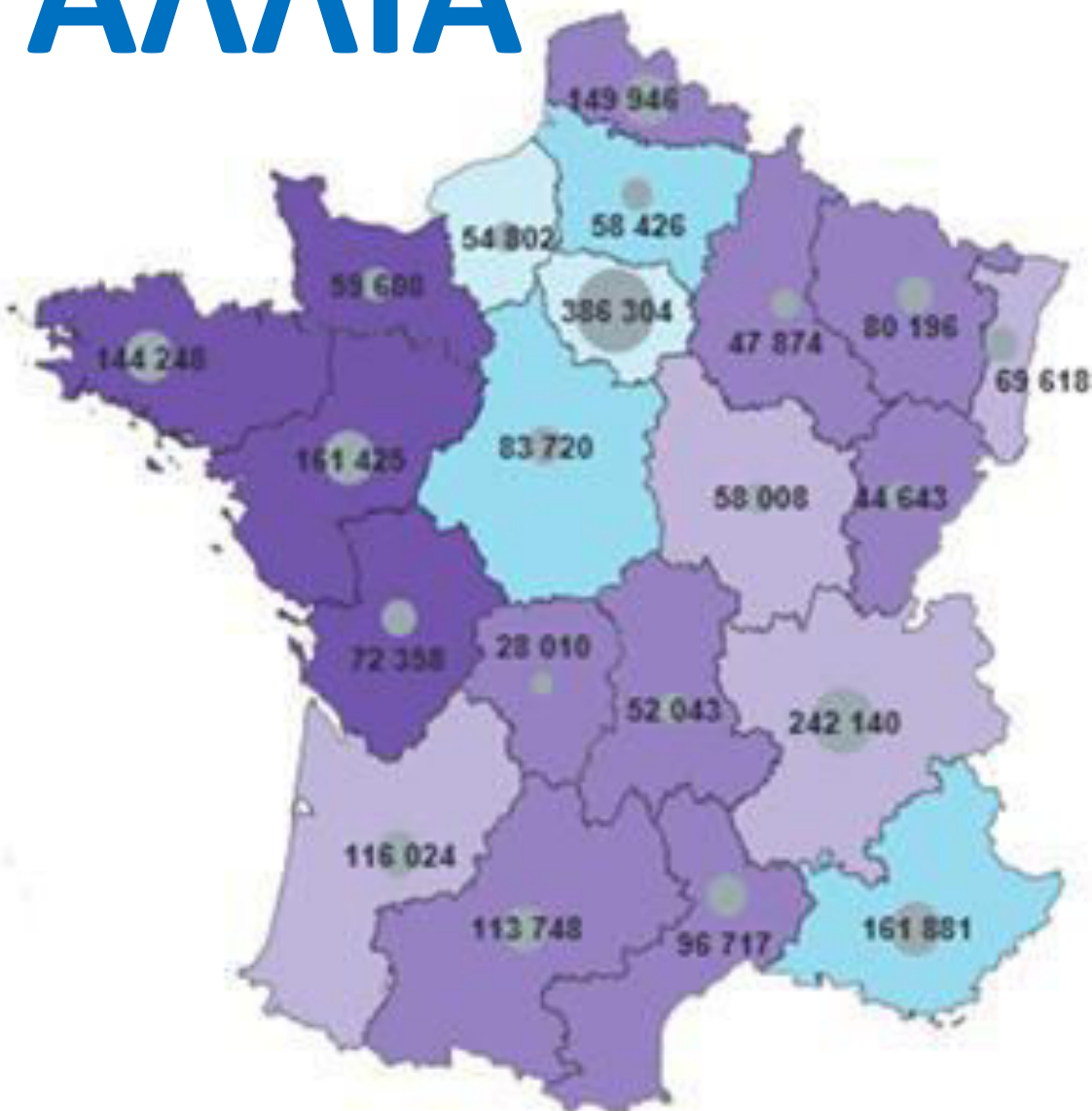
ΓΑΛΛΙΑ

**Αριθμός οργανισμών
Κοινωνικής Οικονομίας
ανά περιοχή το 2011 Τα
εντονότερα χρώματα
αναφέρονται στο
ποσοστό πυκνότητας
των κοινωνικών
επιχειρήσεων σε
συσχέτιση με το σύνολο
των επιχειρήσεων**

ΓΑΛΛΙΑ

**Αριθμός εργαζομένων
στην Κοινωνική
Οικονομία ανά περιοχή
το 2011 Τα εντονότερα
χρώματα αναφέρονται
στο ποσοστό
πυκνότητας των
εργαζομένων σε
συσχέτιση με το σύνολο
των εργαζομένων.**

GROUPE SOS

Το **Groupe SOS** ιδρύθηκε το 1984 και απασχολεί 15.000 εργαζόμενους σε 405 δομές. 300 σε 12 περιφέρειες της χώρας και 105 σε 35 άλλες χώρες με συνολικό τζίρο 900 εκ δολάρια. Είναι μια από τις σημαντικότερες κοινωνικές επιχειρήσεις της Ευρώπης. Συντελεί στην βελτίωση της ζωής **1 εκατομμυρίου ωφελουμένων κάθε χρόνο.**

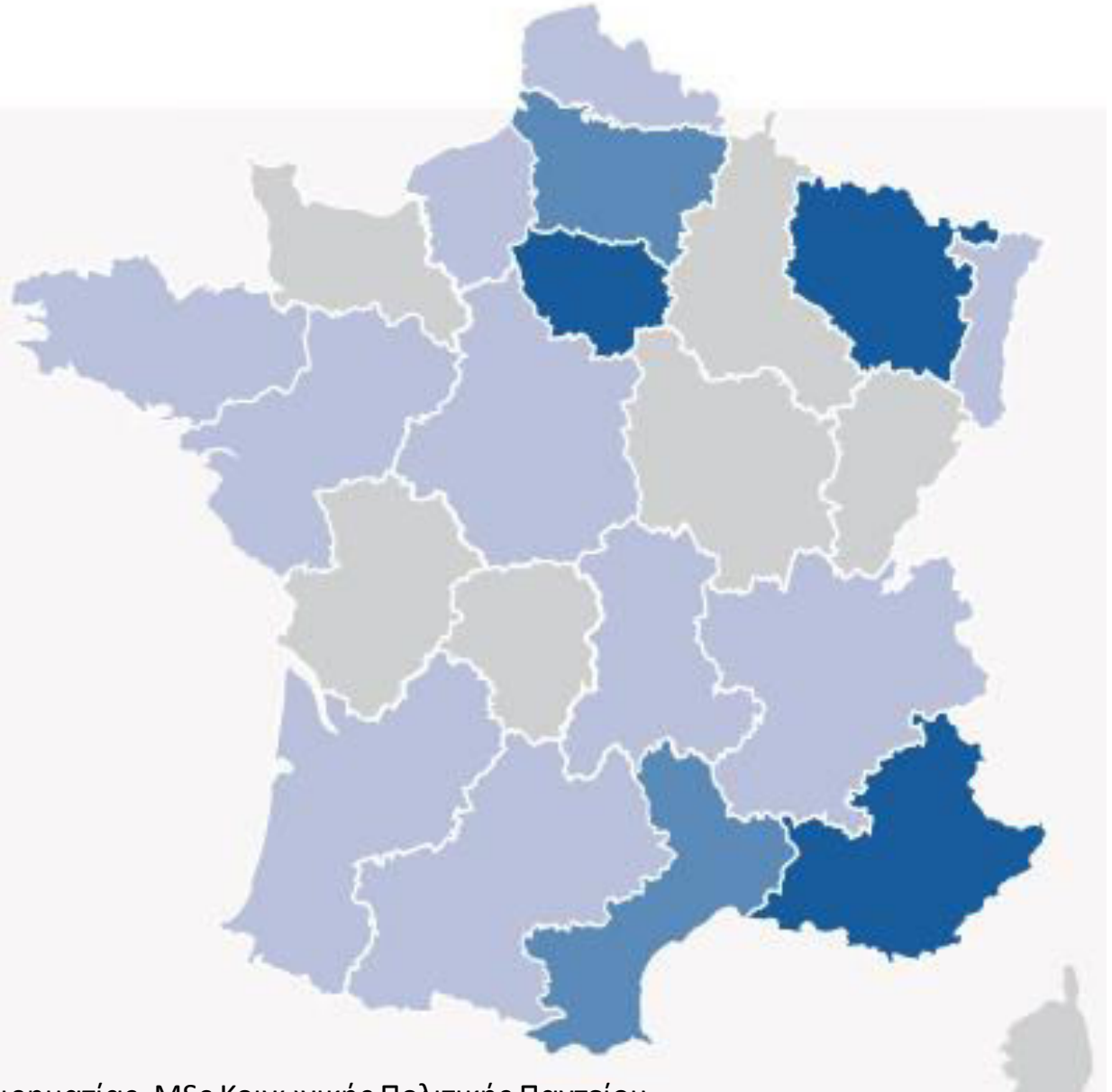

GRUPE SOS

Παρουσία του Groupe SOS ανά περιφέρεια

Προσφέρει προγράμματα
εργασιακής ένταξης και
εκπαίδευσης σε
μειονεκτούσες ομάδες
(πρόσφυγες, άνεργοι,
άστεγοι θετικοί HIV και
παραβατικοί) πρόσβασης
στο σύστημα υγείας,
πρόσβαση ηλικιωμένων
σε οίκους ευγηρίας,
συμβουλευτική για την
φροντίδα βρεφών και
ψυχολογική υποστήριξη
μονογονεικών
οικογενειών

Κοινωνική επιχειρηματικότητα-παραδείγματα

ΕΥΡΩΠΗ ΙΣΠΑΝΙΑ

Υπάρχουν 3 θεσμοθετημένες μορφές κοινωνικών επιχειρήσεων στην Ισπανία: οι συνεταιρισμοί Κοινωνικής πρωτοβουλίας, τα κέντρα προστατευόμενης απασχόλησης και οι κοινωνικές επιχειρήσεις εργασιακής ένταξης WISE (Work integration Social enterprises). Οι φορείς που πληρούν τα κριτήρια λειτουργίας των κοινωνικών επιχειρήσεων της ΕΕ είναι εταιρείες που ανήκουν στους εργαζόμενους αλλά και μη κερδοσκοπικές με εμπορική δραστηριότητα.

Τα διαθέσιμα στοιχεία για την κοινωνική οικονομία από το CEPES (Confederación Empresarial de Economía Social) δείχνουν ότι το 2013 υπήρχαν 44.500 κοινωνικές επιχειρήσεις. Εκτιμήσεις δείχνουν ότι τα κριτήρια της ΕΕ τα συγκεντρώνουν μόνο 8000 από αυτές. (με εξαίρεση τους συνεταιρισμούς κοινωνικής πρωτοβουλίας).

MONDRAGON

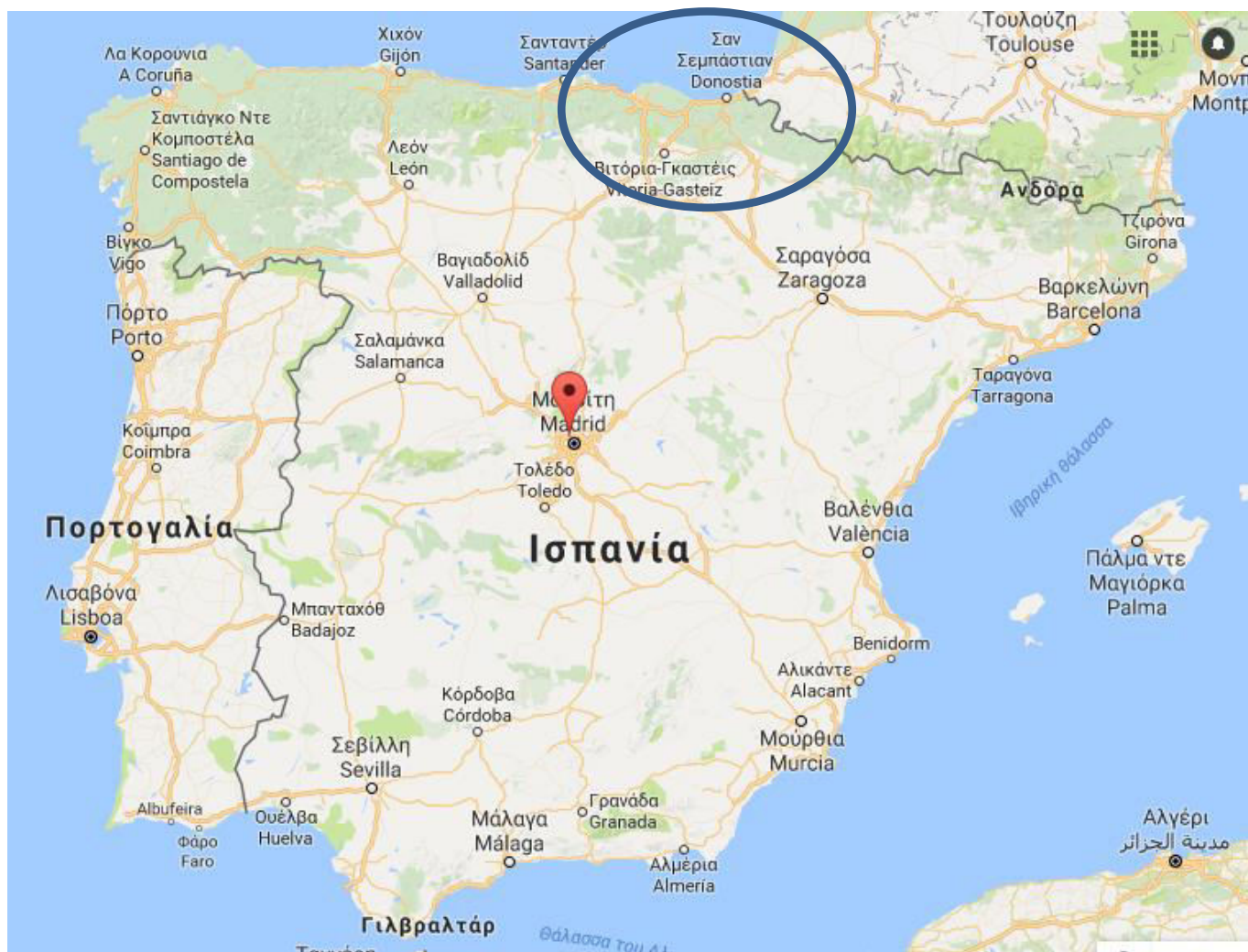

HUMANITY
AT WORK

Finance
Industry
Retail
Knowledge

Επενδύσεις, Βιομηχανία, Λιανικές πωλήσεις Εκπαίδευση

Το 1943 στην πόλη Modragon (7000 κατοίκων τότε) ίδρυσε μια τεχνική σχολή η οποία δημιούργησε ειδικευμένο τεχνικό προσωπικό για τις σχεδόν κατεστραμμένες από τον πόλεμο επιχειρήσεις της περιοχής αλλά ταυτόχρονα και εκπαίδευσε τις επερχόμενες γενιές στελεχών του συνεταιρισμού.

MONDRAGON

HUMANITY
AT WORK

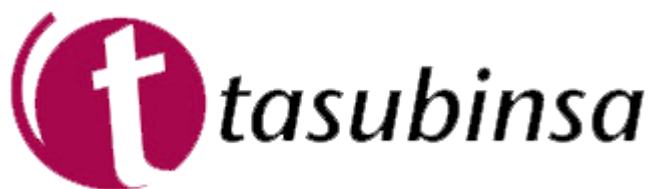
Finance
Industry
Retail
Knowledge

Επενδύσεις, Βιομηχανία, Λιανικές πωλήσεις Εκπαίδευση

Πριν τη δημιουργία του συνεταιρισμού ο Arizmendiarrrieta προετοίμασε μέσω της εκπαίδευσης τους νέους της περιοχή διδάσκοντας τους μια νέα μορφή ανθρωπισμού που βασίζεται στην αλληλεγγύη και τη συμμετοχή, σε αρμονία με την Καθολική κοινωνική διδασκαλία, ταυτόχρονα όμως διέδωσε της σημασία της απόκτησης τεχνικής γνώσης και εξειδίκευσης. Το 1955, επέλεξε πέντε από αυτούς τους νέους ανθρώπους να δημιουργήσουν την πρώτη εταιρεία του συνεταιρισμού και των βιομηχανικών αρχή της Mondragon Corporation την Talleres Ulgor, την σημερινή βιομηχανία ηλεκτρικών συσκευών Fagor Electrodomésticos.

Η Mondragon Corporation σήμερα είναι μια ομοσπονδία συνεταιρισμών εργαζομένων που βασίζεται στη βασική περιφέρεια της Ισπανίας. Το πρώτο προϊόν της ήταν σόμπες κηροζίνης. Είναι η δέκατη μεγαλύτερη ισπανική εταιρεία σε κύκλο εργασιών και ο μεγαλύτερος επιχειρηματικός όμιλος στη Χώρα των Βάσκων. Στο τέλος του 2014, απασχολούσε 74.117 άτομα σε 257 επιχειρήσεις και οργανισμούς σε τέσσερις τομείς δραστηριότητας: Οικονομικών, της βιομηχανίας, του λιανικού εμπορίου και της γνώσης. Η συνεταιρισμοί Mondragon λειτουργούν σύμφωνα με τη αξίες και την Συνεταιριστική Ταυτότητα που ορίζεται από την ICA (Διεθνής Συνεταιριστική Συμμαχία).

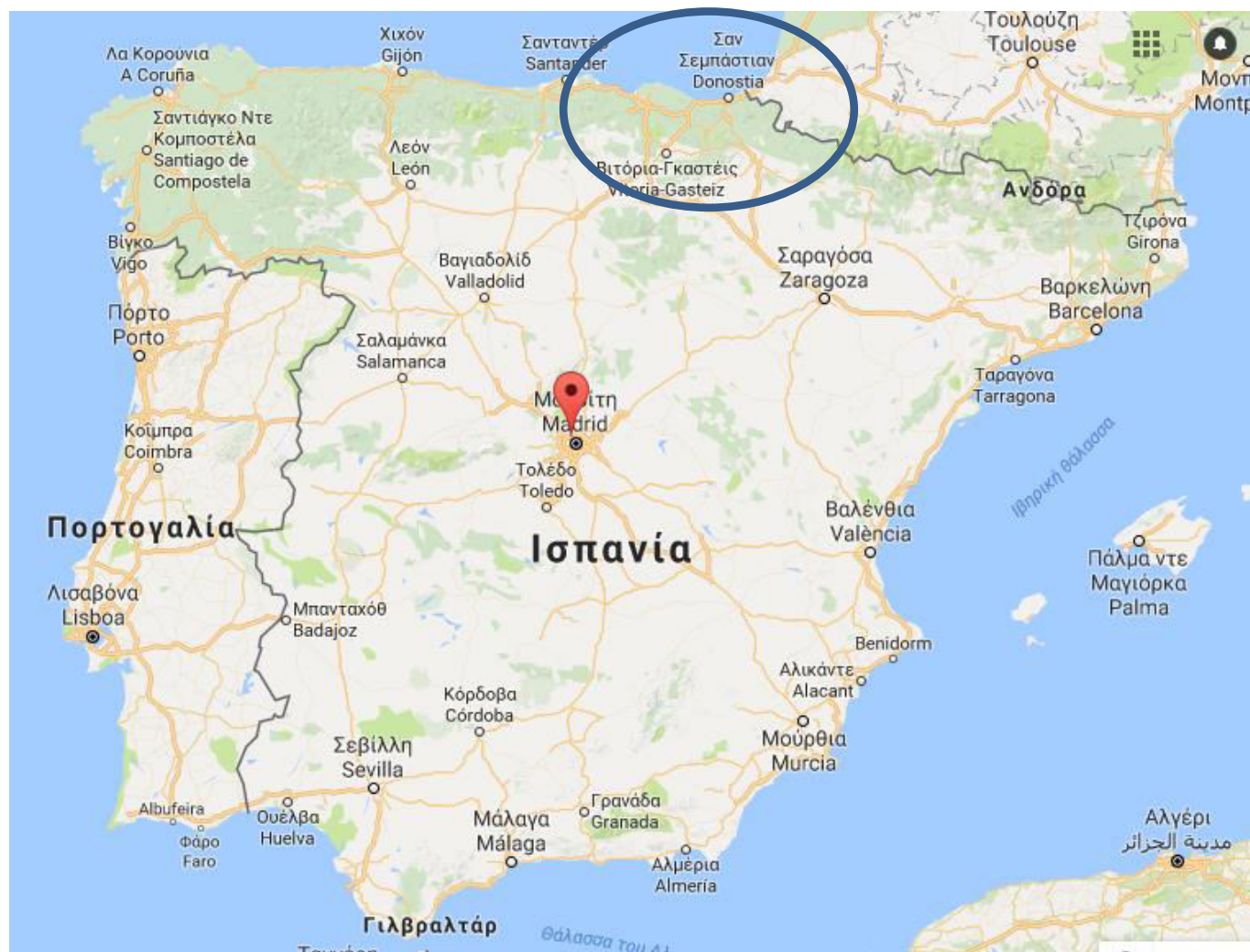
Ο κύκλος εργασιών της Modragon το 2015 ήταν 11,3 δισεκατομμύρια Euros

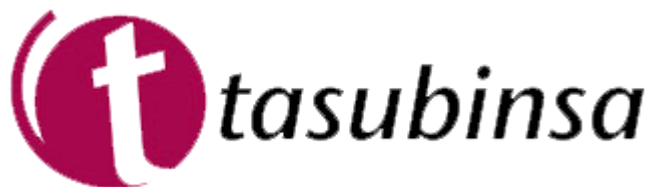

Η TAsUBIN SA είναι μη κερδοσκοπική ανώνυμη εταιρεία με εταιρικό στόχο την εργασιακή και κοινωνική ένταξη των ατόμων με διανοητική υστέρηση.

Ιδρύθηκε το 1989 από την κυβέρνηση της Ναβάρρας και την ANFAS, ένωση οικογενειών και φίλων για τα άτομα με πνευματική μειονεξία.

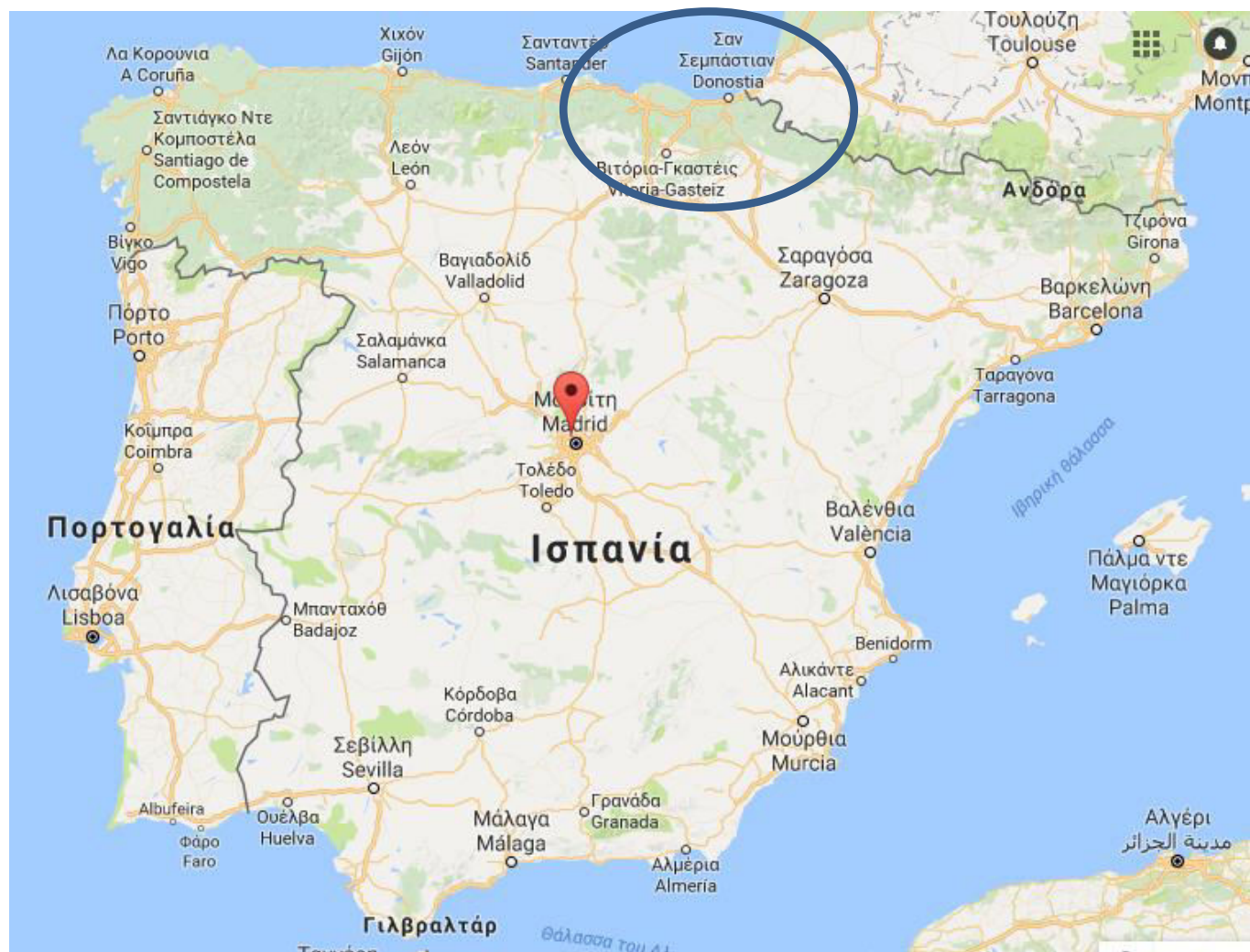
Το μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας συντίθεται από την ANFAS (78%) και την ιδιωτική εταιρεία Fundosa (22%).

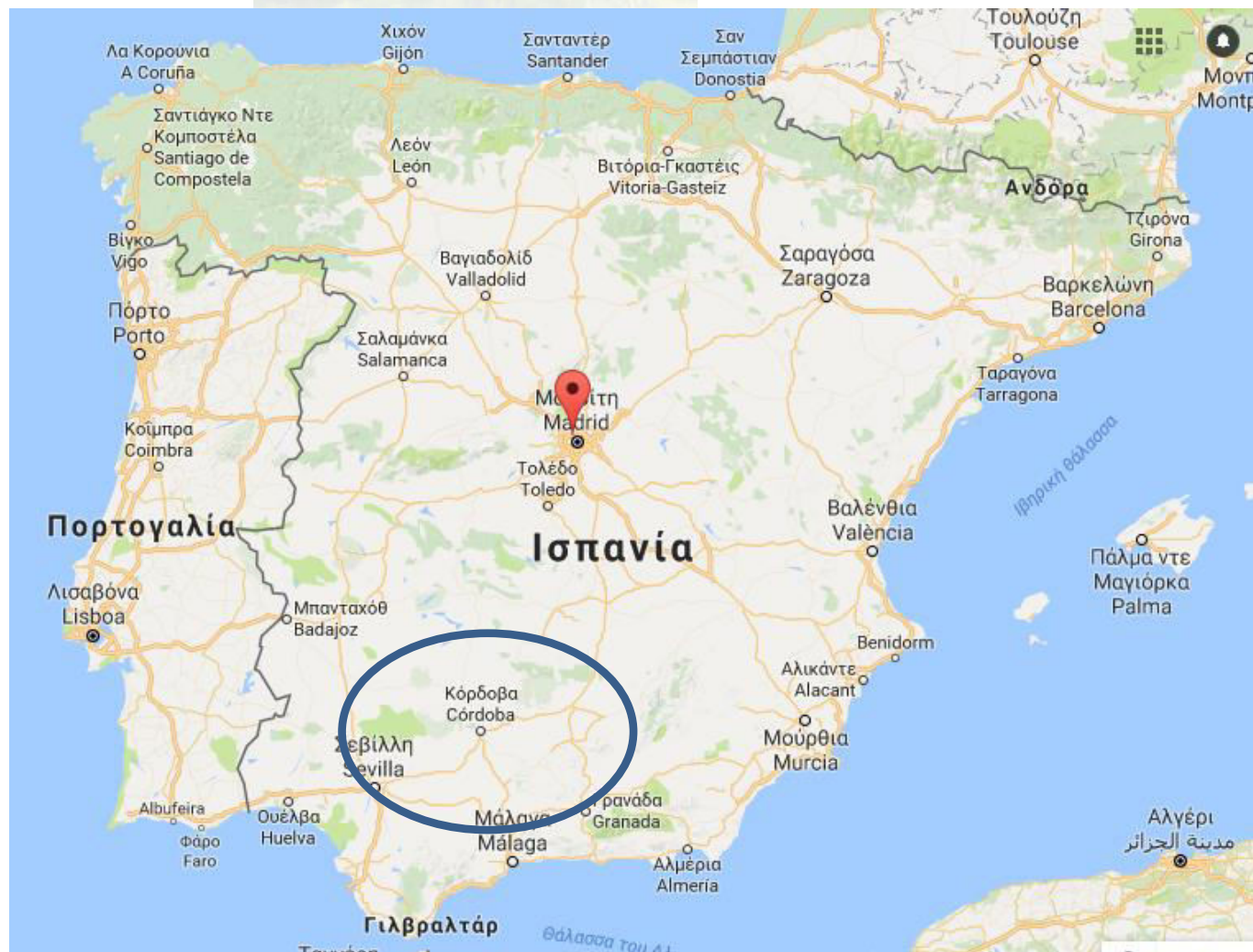
Η εταιρεία παράγει για τρίτους πλαστικά αντικείμενα, σωλήνες και διάφορα καλώδια, παρέχει υπηρεσίες καλλιέργειας γαιών, υπηρεσίες καθαρισμού ρούχων και συναφών ειδών και catering.

Σήμερα, απασχολεί 1.400 άτομα των ευπαθών ομάδων που εργάζονται στις καλλιέργειες της περιοχής Ναβάρρα ενώ μέρος των εργαζομένων λαμβάνει σχετική εκπαίδευση στο πεδίο.
Κύκλος εργασιών 2012: 13,8 Euros

Η εταιρεία Πράσινες ζώνες της Κόρδοβα (Zonas Verdes Cordobesas S.L.) ιδρύθηκε το 1984 από την ADCAM (ένωση για την υποστήριξη εφήβων και παιδιών). Υπηρεσίες Κηπουρικής
Ασχολείται με την εργασιακή ένταξη και εκπαίδευση των εφήβων με σκοπό την μείωση της παραβατικότητας. Είναι μη κερδοσκοπική κοινωνική επιχείρηση. **Απασχολεί 58 άτομα εκ των οποίων το 70% είναι μέλη των ευπαθών ομάδων νέων. Κύκλος εργασιών 2012: 1,14 Euros**

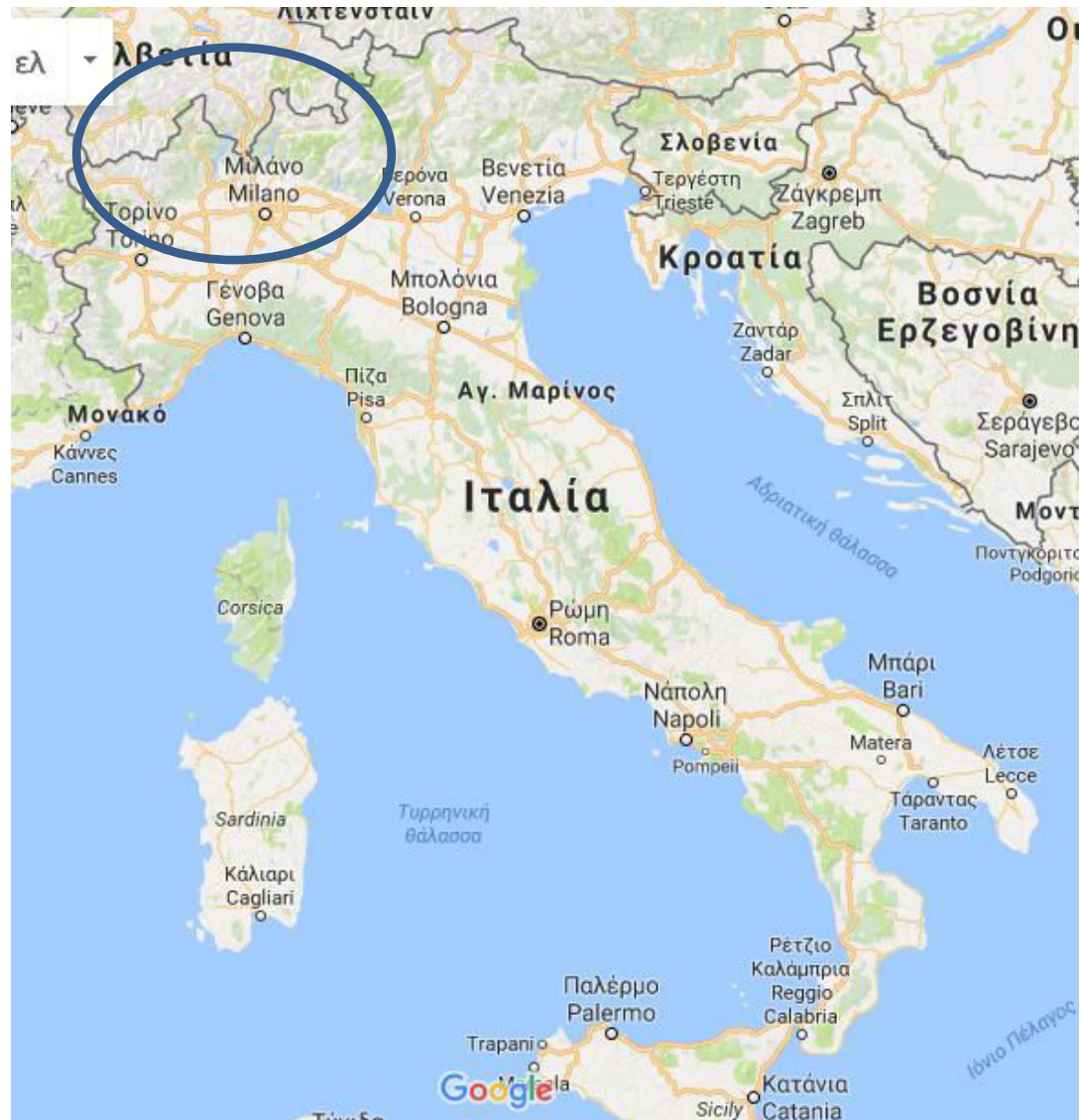
Κοινωνική επιχειρηματικότητα-παραδείγματα

ΕΥΡΩΠΗ

ΙΤΑΛΙΑ

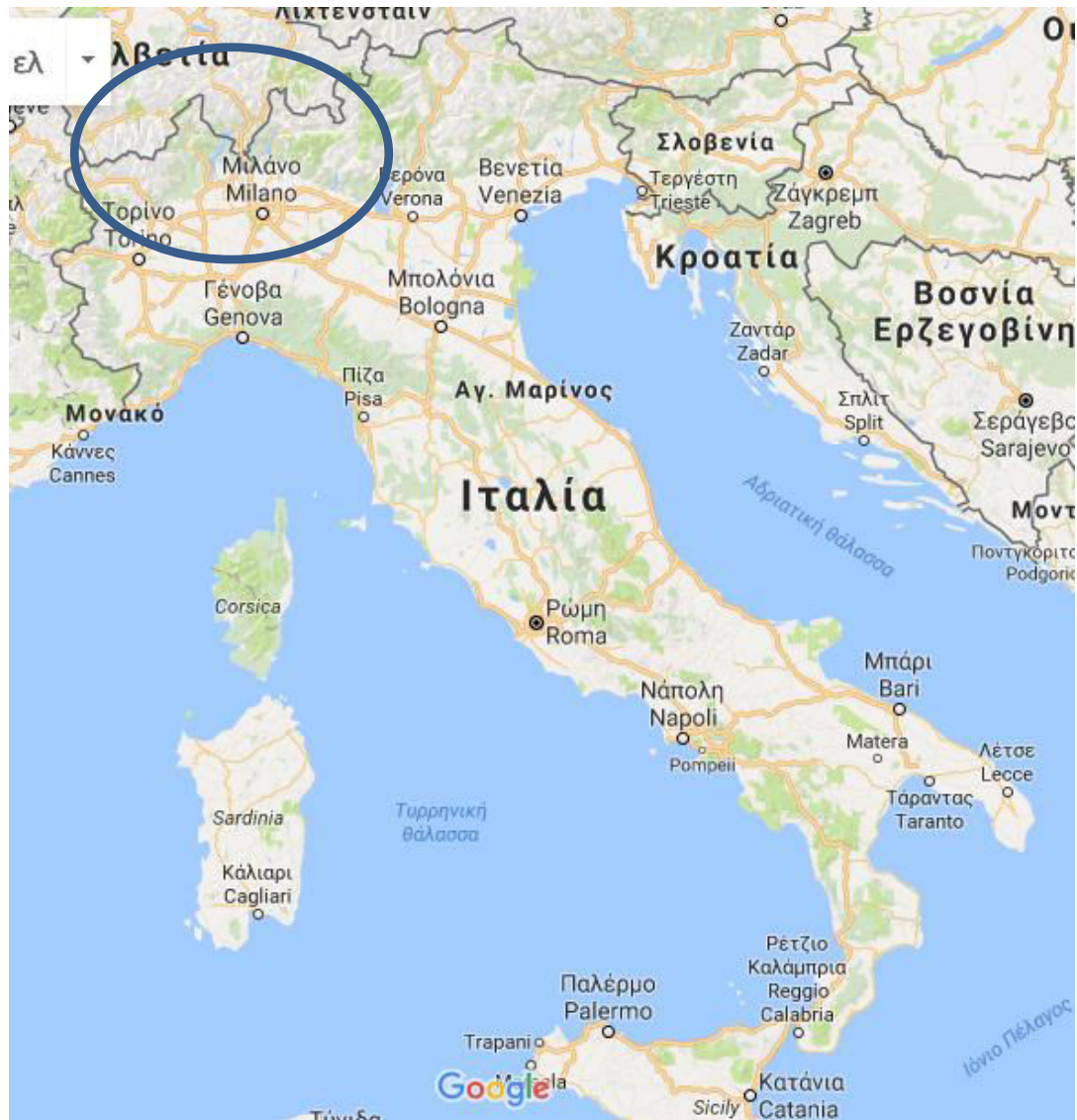
Στην Ιταλία ο νόμος περί Κοινωνικών Συνεταιρισμών (1991) δημιούργησε μια νέα μορφή συνεταιρισμών. Σε αντίθεση με τους παραδοσιακούς συνεταιρισμούς οι οποίοι είναι κυρίως προσανατολισμένοι στην εξυπηρέτηση των συμφερόντων των μελών τους, οι κοινωνικοί συνεταιρισμοί επιδιώκουν κοινωνικούς στόχους ή στόχους γενικού ενδιαφέροντος. Ο νόμος διακρίνει 2 μορφές κοινωνικών συνεταιρισμών. Αυτούς που παρέχουν κοινωνικές, υγειονομικές και εκπαιδευτικές υπηρεσίες (τύπος Α) και όσους παρέχουν υπηρεσίες εργασιακής ένταξης σε μειονεκτούντα άτομα (τύπος Β). Ο νεώτερος νόμος του 2006 ορίζει τα κριτήρια που πρέπει να πληροί η κοινωνική επιχείρηση προκειμένου να αναγνωριστεί νομικά. Εισάγει ένα νομικό πλαίσιο εντός του οποίου οι επιλέξιμοι φορείς μπορούν να χαρακτηριστούν κοινωνικοί ανεξάρτητα από την ιδιοκτησία ή την οργανωτική δομή. Μπορούν στο εξής να είναι οι παραδοσιακοί συνεταιρισμοί, οι κοινωνικοί συνεταιρισμοί, ή παραδοσιακές εταιρείες μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα (δηλαδή ενώσεις και ιδρύματα).

Η **Spazio Aperto** ιδρύθηκε το **1999** και είναι κοινωνική επιχείρηση τύπου A μέλος της κοινοπραξίας SIS (Spazio Aperto Servizi) και κέντρο για τη φροντίδα του τραυματικών εμπειριών παιδιών και των οικογενειών τους. **Λειτουργεί δύο κέντρα, καθένα από τα οποία φιλοξενεί οκτώ παιδιά σε ηλικίας μεταξύ 2 και 12 ετών.** Αυτά τα παιδιά έχουν όλα υποστεί σοβαρό ψυχικό τραύμα για διάφορους λόγους, συμπεριλαμβανομένης της σωματικής και σεξουαλικής κακοποίησης, αιμομιξίας, εγκατάλειψης αλλά και ως επίπτωση της έλλειψης γονικών δεξιοτήτων. Πολλά από τα παιδιά έχουν χάσει γονείς λόγω βίας ή ατυχημάτων.

II Fontanile and Viridalia co-operatives

Οι κοινωνικοί συνεταιρισμοί II Fontanile (α τύπου για άτομα με μαθησιακές δυσκολίες) και Viridalia (β τύπου, εργασιακής ένταξης) ενοικίασαν μια παλιά αγροκία με μια μικρή γεωργική εκμετάλλευση από την κοινότητα του Μιλάνου. Η Viridalia παρέχει υπηρεσίες κηπουρικής στην κοινότητα και σε ιδιώτες. Η Viridalia σήμερα έχει κύκλο εργασιών 16 εκατ Ευρώ εκ των οποίων το 40% προέρχεται από τις δημόσιες συμβάσεις. Και οι δύο κοινωνικές επιχειρήσεις απασχολούν συνολικά 20 εργαζόμενους από τους οποίους οι 18 είναι μέλη. Η II Fontanile έχει σύμβαση με το Μιλάνο σύμφωνα με τον νόμο 381/91, είναι σχετικά νέα επιχείρηση και έχει κύκλο εργασιών 100,000 Ευρώ, 30% από τα οποία είναι συμβάσεις με την κοινότητα.

Κοινωνική επιχειρηματικότητα-παραδείγματα

ΕΥΡΩΠΗ ΓΕΡΜΑΝΙΑ

Δεν υπάρχει ειδική νομοθεσία για την κοινωνική επιχειρηματικότητα στη Γερμανία, ούτε καν ένας επίσημος ορισμός και δεν υπάρχουν σχέδια για την ψήφιση σχετικών νόμων στο εγγύς μέλλον. Ένα μεγάλο μέρος του νομικού πλαισίου αφορά τον λεγόμενο παραδοσιακά «τρίτο τομέα» που αναφέρεται στην παροχή κοινωνικών υπηρεσιών, όπως αυτές ορίζονται στον γερμανικό κοινωνικό κώδικα, άλλες κοινωνικές υπηρεσίες και τις διάφορες μορφές εμπλοκής τους στα κοινά που κυριαρχούνται από ένα ισχυρό οικοσύστημα ιδρυμάτων και των ενώσεων. Υπάρχει υποστήριξη του δημοσίου στον «τρίτο τομέα» στη Γερμανία, συμπεριλαμβανομένων των παραδοσιακών και των νέων κοινωνικών επιχειρήσεων. Παρά ταύτα, η εμπλοκή του κράτους στην κοινωνική επιχειρηματικότητα δεν θεωρείται σημαντική και δεν υπάρχουν σαφώς καθορισμένες ομάδες-στόχοι αναφορικά με τις πρωτοβουλίες των κοινωνικών επιχειρήσεων.

Κοινωνική επιχειρηματικότητα-παραδείγματα

ΕΥΡΩΠΗ ΓΕΡΜΑΝΙΑ

Το γεγονός ότι δεν υπάρχει συγκεκριμένη θεσμική μορφή ούτε νομικό καθεστώς, αποκλειστικά για τις κοινωνικές επιχειρήσεις συνεπάγεται ότι ο χαρακτηρισμός μιας επιχείρησης που έχει στόχο το «κοινό όφελος» μπορεί να δοθεί σε όλες τις μορφές των εταιρειών περιορισμένης ευθύνης, ενώσεις, ιδρύματα και συνεταιρισμούς εφόσον πληρούν ορισμένες νομικές απαιτήσεις (κυρίως: ο πρωταρχικός στόχος της οργάνωσης πρέπει να είναι σύμφωνος με τους σκοπούς όπως νομικά ορίζεται για το δημόσιο όφελος, (καμιά διανομή πλεονάσματος και το πάγωμα των περιουσιακών στοιχείων). Ωστόσο, το φορολογικό καθεστώς δεν συνεπάγεται οποιεσδήποτε συγκεκριμένες απαιτήσεις εφαρμογής του καθώς και το πεδίο των δραστηριοτήτων της «δημόσιας ωφέλειας» είναι μάλλον περιορισμένο. Οι τέσσερις τύποι 3^{ου} τομέα είναι οι παρακάτω:

1) Συνεταιρισμοί, 2) Φιλανθρωπικές (κοινωνικές) επιχειρήσεις και WISE, 3) Ιδρύματα, 4) ενώσεις εθελοντών

Η RheinFlanke ιδρύθηκε στην Κολωνία στο 2006 με δραστηριότητα στην εργασιακή κινητικότητα παιδιών και νέων. Η στόχευση της είναι να βοηθήσει τους νέους που διαβιούν σε κατάσταση ανέχειας - μέσω αθλητικών προγραμμάτων - να αναπτύξουν νέες δεξιότητες. Διοικείται από τους δύο ιδρυτές της, το Διοικητικό Συμβούλιο (οι περισσότεροι από αυτούς προσωπικότητες από την τηλεόραση, την πολιτική και την τοπική οικονομία), και το εποπτικό συμβούλιο.

Απασχολεί σήμερα 30 υπαλλήλους (σύντομα 50) και μόνο οριακά καταφεύγει σε εθελοντές. **Η RheinFlanke έχει κύκλο εργασιών περίπου 1,5 εκατομμύρια (70% έργα από τις δημόσιες αρχές και 30% δωρεές από μεγάλα ιδρύματα και προσωπικότητες).** Δεν έχει εισοδήματα από τους τελικούς χρήστες. Έχει νομικό καθεστώς ιδιωτικής εταιρείας περιορισμένης ευθύνης αλλά δημοσίου συμφέροντος.

Η κοινωνική επιχείρηση Chancenwerk ιδρύθηκε με πρωτοβουλία του Murat Vural και την αδελφή του Şerife Vural το 2004.

Στόχος της η καταπολέμηση της ανισότητας στην πρόσβαση των παιδιών με πολιτισμικές ιδιαιτερότητες στο γερμανικό εκπαιδευτικό σύστημα.

Ιδρύθηκε στη πόλη Castrop - Rauxel, στην Ρουρ. Σήμερα βοηθάει στην προετοιμασία 2400 μαθητές ετησίως σε όλη την χώρα. Η οργάνωση βασίζεται σε μισθωτούς και στην εθελοντική προσφορά μαθητών. Έχει κύκλο εργασιών ύψους ενός εκατομμυρίου ευρώ, 70% από δωρεές ιδρυμάτων, 15% από εταιρική κοινωνική ευθύνη των επιχειρήσεων, και 15% από συνδρομές των μελών. Πρόσφατα έλαβε και αποζημιώσεις για τις υπηρεσίες της από το δημόσιο περίπου στο 1% του συνολικού τζίρου της.

Κοινωνική επιχειρηματικότητα-παραδείγματα

ΕΥΡΩΠΗ ΒΕΛΓΙΟ

Όπως και στην Γερμανία έτσι και στο Βέλγιο δεν υπάρχει νομική μορφή σχεδιασμένη ειδικά για τις κοινωνικές επιχειρήσεις. Το 1995, δημιουργήθηκε νομικό καθεστώς για την «εταιρεία κοινωνικού σκοπού». Ο χαρακτηρισμός αυτός μπορεί να δοθεί σε οποιαδήποτε εμπορική επιχείρηση (συνεταιρισμό ή ιδιωτική εταιρεία) επιδιώκει κάποιο κοινωνικό σκοπό και όχι την οικονομική ωφέλεια των εταίρων υποκείμενη βέβαια σε μια σειρά προκαθορισμένων όρων (περιορισμένη ή καθόλου διανομή πλεονάσματος και δέσμευση των περιουσιακών στοιχείων). Το νομικό καθεστώς της «εταιρείας κοινωνικού σκοπού» ωστόσο, δεν χρησιμοποιείται ευρέως. Η βελγική νομοθεσία (όπως και η Γερμανική) επιτρέπει τις κατ' αποκλειστικότητα δημόσιες συμβάσεις κυρίως για WISE κοινωνικές επιχειρήσεις .

**Η Wase Werkplaats
ιδρύθηκε το 1965 και**

**ασχολείται με την
εργασιακή ένταξη ατόμων
διανοητικές αναπηρίες ή
ειδικές ανάγκες εργασίας.**

Απασχολεί 700

**εργαζόμενους σε τρεις
εγκαταστάσεις, 500 από
τους οποίους ανήκουν
στις ευπαθείς ομάδες.**

Ειδικεύεται στην

Συσκευασία, στην

κηποτεχνία και στην

παροχή outsourcing

προσωπικού. Ο κύκλος

εργασιών ξεπερνάει τα 10

εκατ euro.

Κοινωνική επιχειρηματικότητα-παραδείγματα

ΕΥΡΩΠΗ

ΕΛΛΑΣ

Στην χώρα η κοινωνική επιχειρηματικότητα ορίστηκε αρχικά με τον νόμο 2716/1999 άρθρο 12 «ανάπτυξη και εκσυγχρονισμός των υπηρεσιών ψυχικής υγείας και άλλες διατάξεις» ο οποίος ήταν η αφορμή ίδρυσης των Κοινωνικών Συνεταιρισμών Περιορισμένης Ευθύνης (Κοι.Σ.Π.Ε.) με στόχο την εργασιακή ένταξη κυρίως ψυχικά πασχόντων ατόμων.

Κοινωνική επιχειρηματικότητα-παραδείγματα

ΕΥΡΩΠΗ

ΕΛΛΑΣ

Το 2011 ο νόμος 4019/11 όρισε την Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση (Κοιν.Σ.Επ) ως θεσμικό φορέα εργασιακής ένταξης και άλλων ομάδων πέραν των προαναφερομένων. Συμπεριέλαβε τις ειδικές ομάδες ανέργων 50+, μονογονεϊκές οικογένειες αναλφάβητους μετανάστες κ.α. Όπως σαφώς αναφέρθηκε στην αιτιολογική έκθεση του νόμου (Αυγ. '11) στόχος ήταν η εργασιακή ένταξη των αυξανόμενων τμημάτων πληθυσμού που πλήττονται από την ανεργία. Ο πρόσφατος νόμος 4430/16 δεν άλλαξε την βασική στόχευση και το νόημα των προηγούμενων νόμων ενώ πρόσθεσε ένα ακόμη τύπο κοινωνικής επιχείρησης, τον συνεταιρισμό εργαζομένων. Σήμερα υπάρχουν 23 Κοι.Σ.Π.Ε και 841 Κοιν.Σ.Επ.

Κοινωνική επιχειρηματικότητα-παραδείγματα

ΕΥΡΩΠΗ

ΕΛΛΑΣ

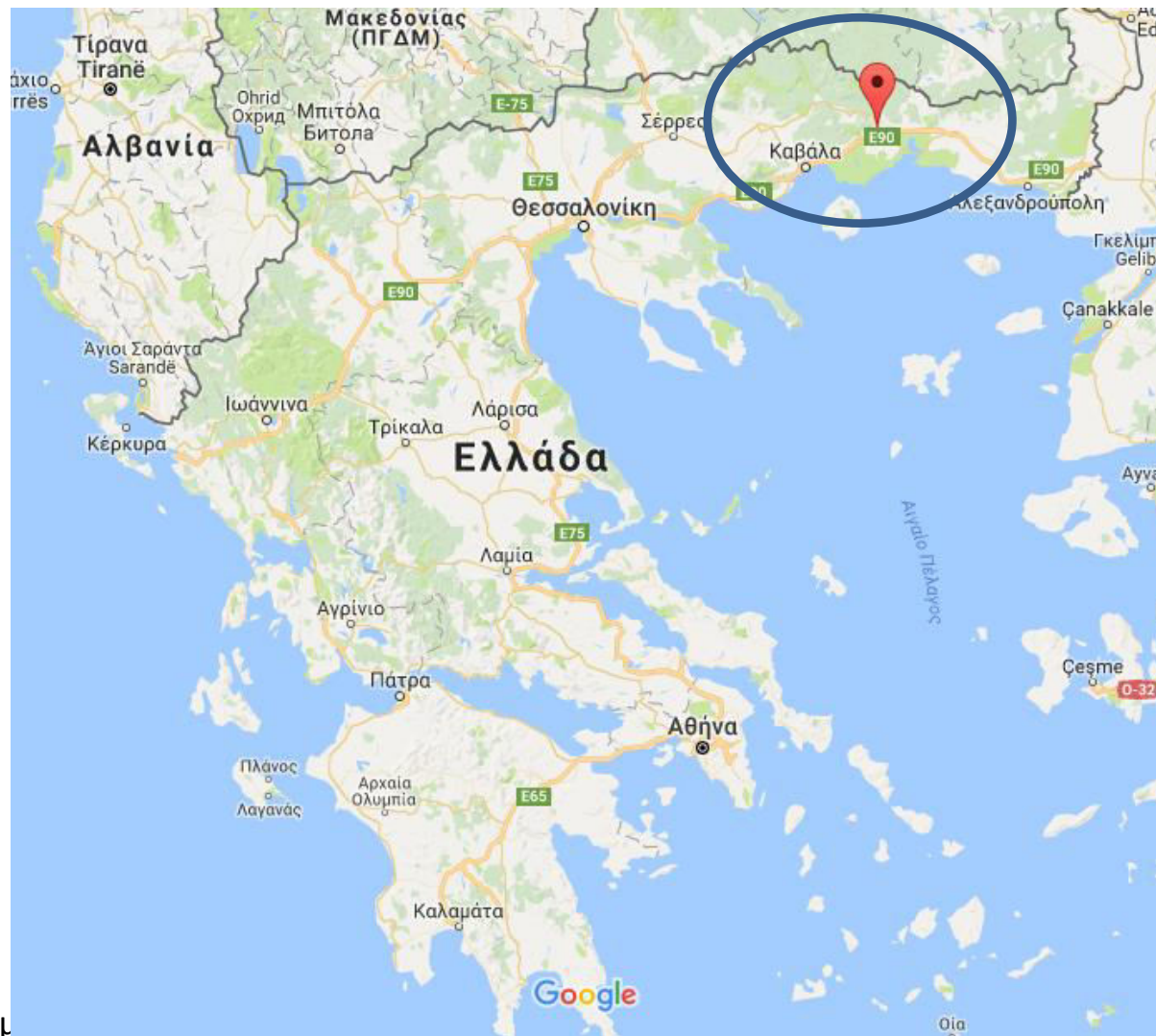
Σύμφωνα με τον πρόσφατο νόμο 4430/2016 υπάρχουν 3 τύποι Κοινωνικών επιχειρήσεων:

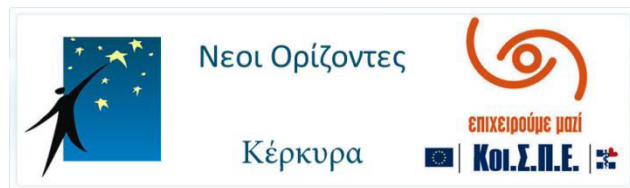
- Κοιν.Σ.Επ. Ένταξης α) ευάλωτων ομάδων, (σωματικά και ψυχικά αίτια ή λόγω παραβατικής συμπεριφοράς) β) ειδικών ομάδων (τα θύματα ενδοοικογενειακής βίας, παράνομης διακίνησης και εμπορίας, άστεγοι, οικονομικοί μετανάστες, πρόσφυγες μακροχρόνια άνεργοι έως είκοσι πέντε ετών και άνω των πενήντα ετών κ.α.).
- Κοιν.Σ.Επ. Συλλογικής και Κοινωνικής Ωφέλειας
- Συνεταιρισμοί εργαζομένων

Κοιν.Σ.Επ. Συνεργώ Κοινωνικά

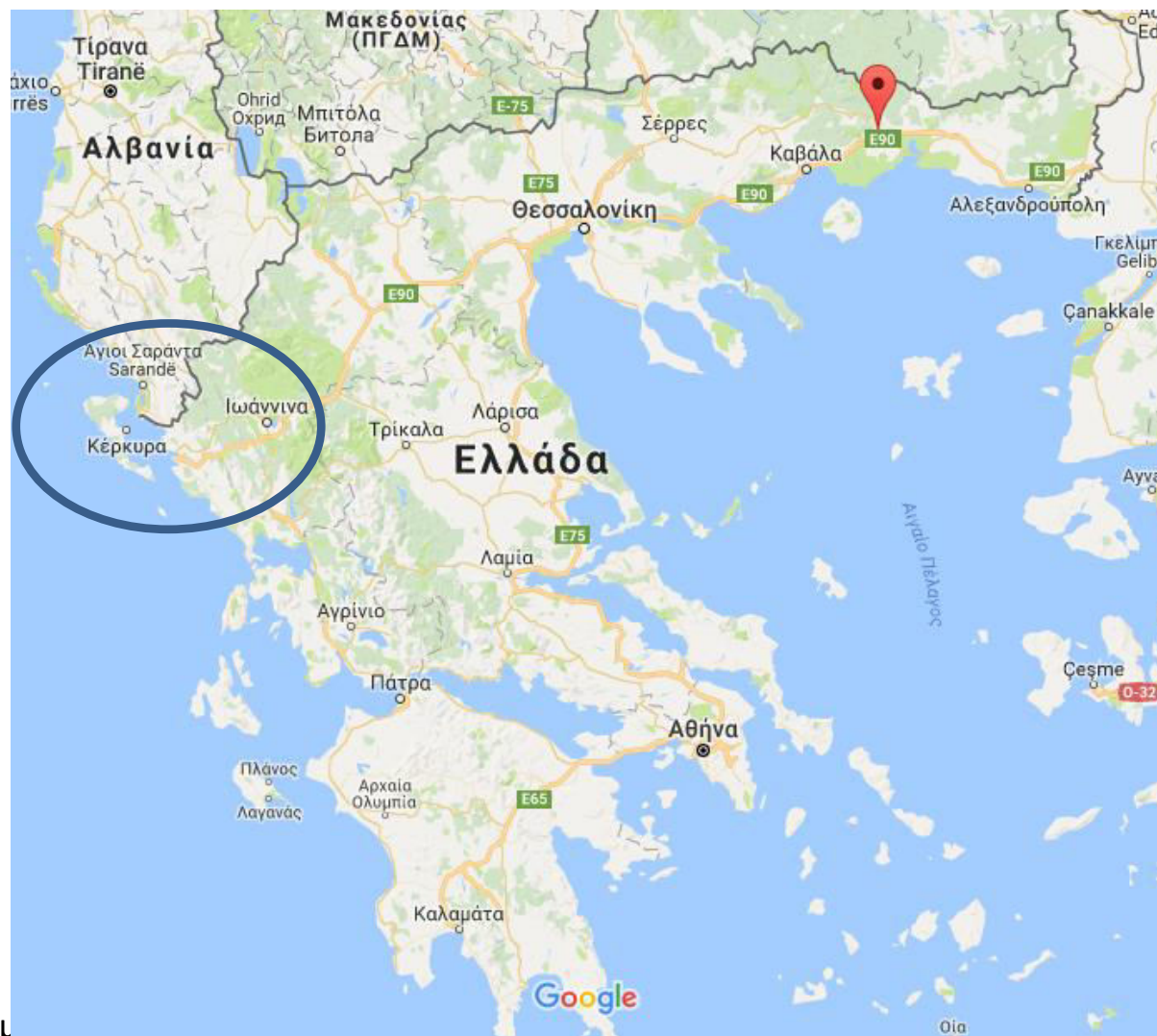
Η Κοιν.Σ.Επ. Συνεργώ Κοινωνικά ιδρύθηκε 2015 στην Ξάνθη με στόχευση την δημιουργία νέων θέσεων σε ευάλωτες κοινωνικές ομάδες του πληθυσμού. Το έχει πετύχει συλλέγοντας τα άχρηστα υφασμάτινα υπολείμματα της βιομηχανίας στρωμάτων Coco Mat στην πόλη της Ξάνθης, με τα όποια κατασκευάζει είδη δώρου και άλλα υφασμάτινα αντικείμενα.

Κοι.Σ.Π.Ε Κέρκυρας «Νέοι Ορίζοντες»

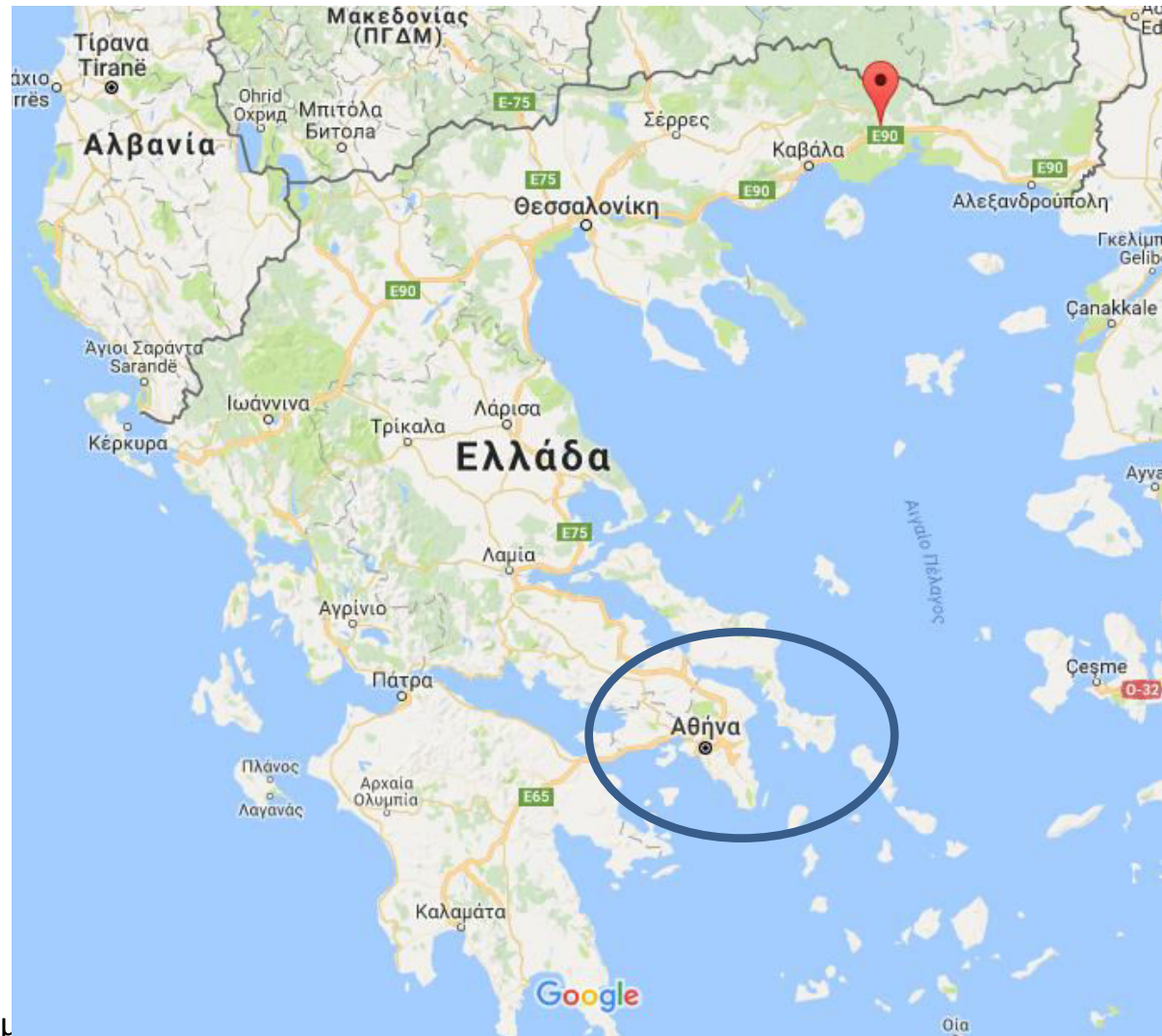
Ο Κοι.Σ.Π.Ε Κέρκυρας «Νέοι Ορίζοντες» ιδρύθηκε το 2005 και λειτουργεί ταυτόχρονα ως εμπορική και παραγωγική επιχείρηση αλλά και ως Μονάδα Ψυχικής Υγείας. Διαθέτει Συνεργείο καθαρισμού εσωτερικών και εξωτερικών χώρων. Κυλικείο – Καφενείο, Καφέ - ουζερί στο ιστορικό κέντρο της Πόλης, υπηρεσίες στάθμευσης, εργαστήριο προϊόντων Άρτου – Ζαχαροπλαστικής και Catering - υπηρεσίες παροχής εστίασης και **απασχολεί 100 εργαζομένους** στην πλειοψηφία τους μέλη ευπαθών ομάδων

Κοι.Σ.Π.Ε Αθηνά Ελπίς

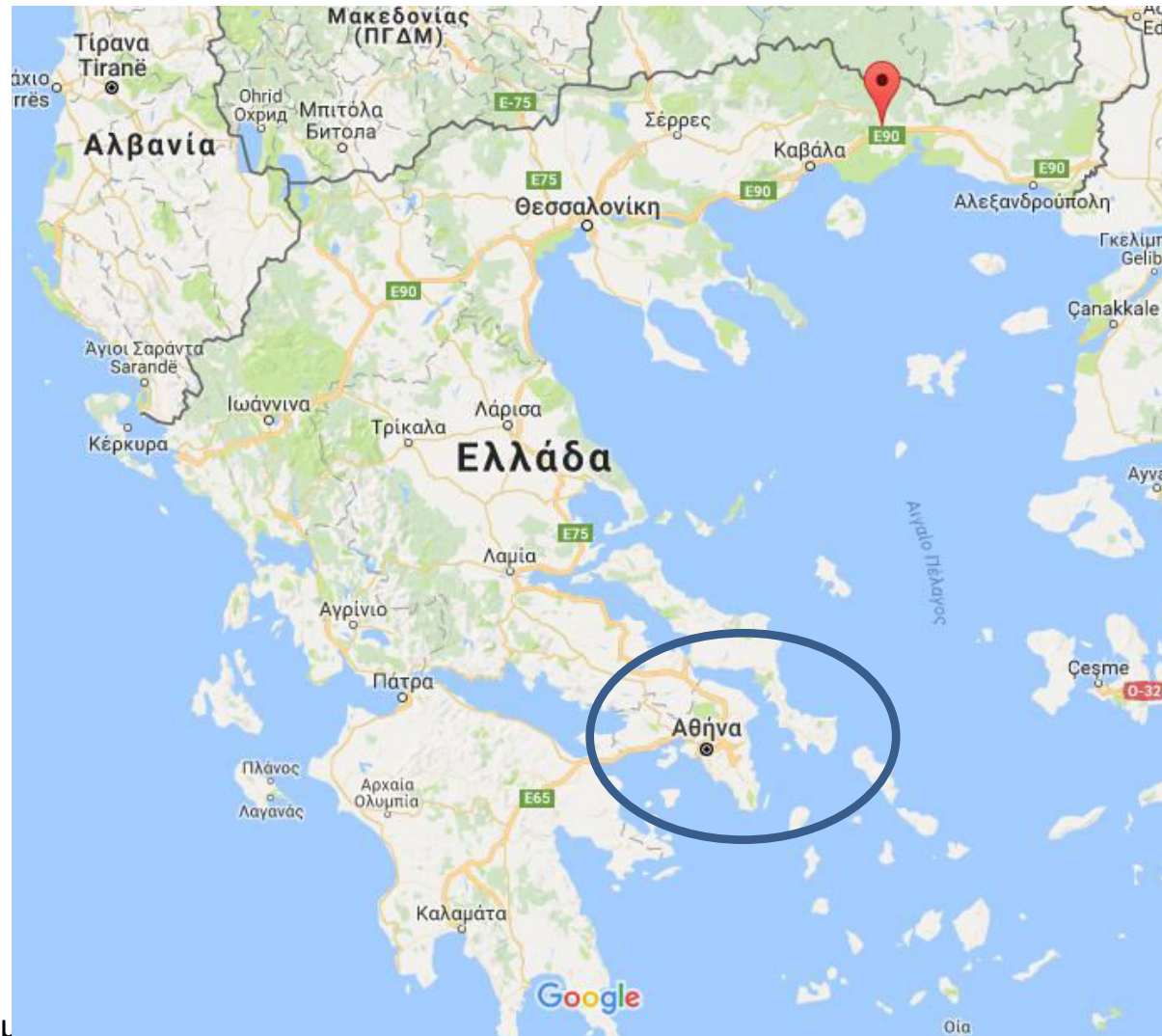
Ο Κοι.Σ.Π.Ε Αθηνά Ελπίς ιδρύθηκε το 2011 με σκοπό την εργασιακή ένταξη ευπαθών ομάδων του πληθυσμού. Προσφέρει υπηρεσίες Καθαρισμού (συνεργεία), φωτοτυπείο στο υγειονομικό τμήμα της Περιφέρειας Αττικής, εστιατόριο στον Κεραμεικό, και διαθέτει οργανωμένη υπηρεσία συμβουλευτικής υποστήριξης. **Απασχολεί 25 εργαζομένους εκ των οποίων οι μισοί είναι μέλη ευπαθών ομάδων**

Κοι.Σ.Π.Ε Διαδρομές

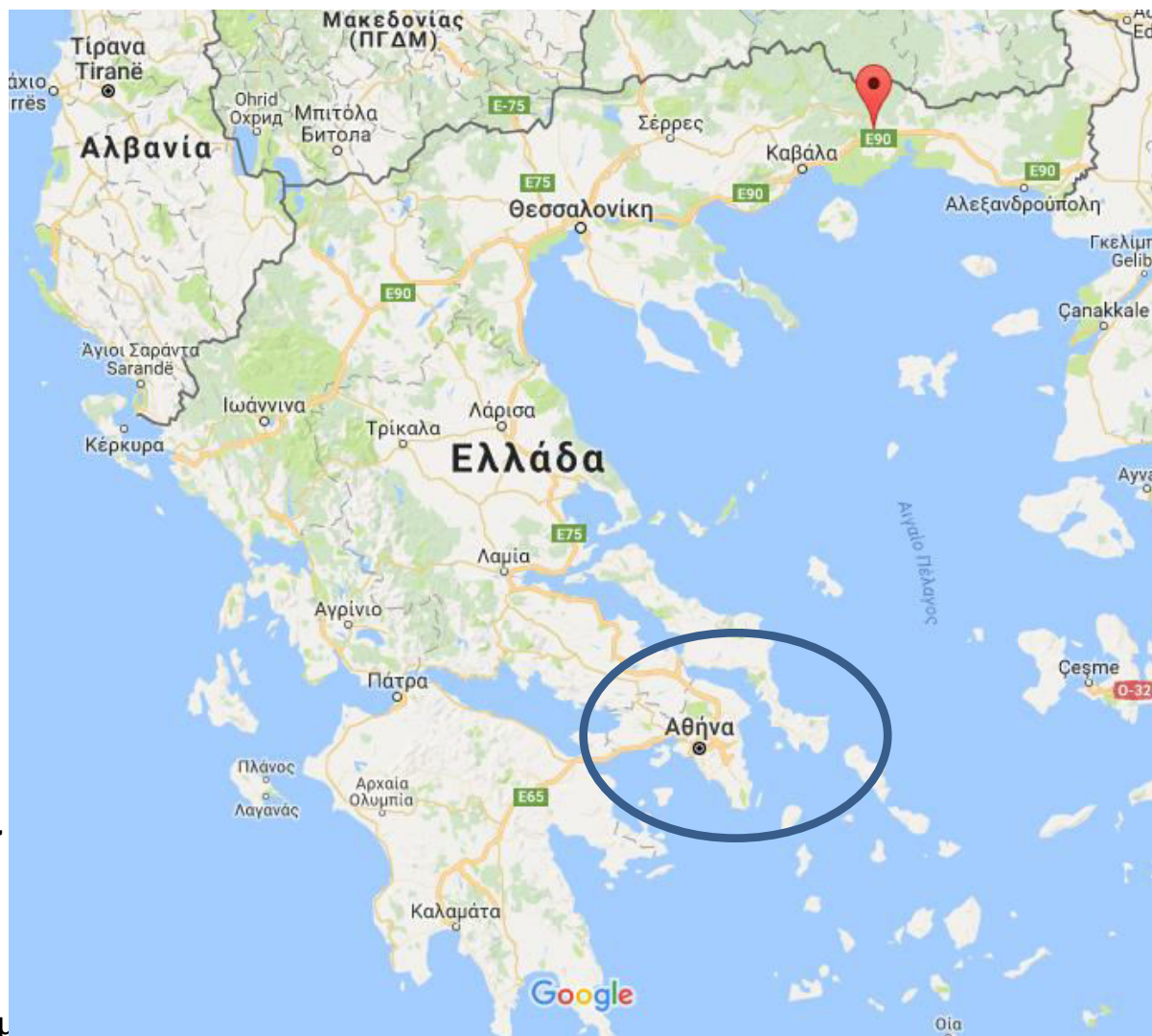
Ο Κοι.Σ.Π.Ε «Διαδρομές» ιδρύθηκε το 2006 με σκοπό την εργασιακή ένταξη ευπαθών ομάδων. Δραστηριοποιείται σε τρεις βασικές επιχειρησιακές δράσεις: Συνεργείο Καθαρισμού «Μισή Αρχοντιά», Πολιτιστικό καφενείο, Γενικό Εμπόριο: καθαριστικά- αναλώσιμα- τρόφιμα. Απασχολεί 18 άτομα εκ των οποίων τα 14 ανήκουν στις ευπαθείς ομάδες πληθυσμού

Κοιν.Σ.Επ Μύρτιλλο

Η Κοιν.Σ.Επ. ένταξης «Μύρτιλλο». ιδρύθηκε το 2013 και ανακηρύχθηκε ένα χρόνο μετά ως «The Social Enterprise of the year 2014» Ο καταστατικός της σκοπός είναι ή εργασιακή ένταξη ατόμων με ελαφρά ψυχοκοινωνικά προβλήματα. Η βασική επιχειρησιακή της δράση είναι η δομή εργασιακής ένταξης η οποία παρέχει υπηρεσίες εστίασης στο κοινό (καφέ και snacks). Διαθέτει επίσης πολυχώρο υψηλής αισθητικής για διάφορες εκδηλώσεις. **Απασχολεί 16 άτομα εκ των οποίων τα 14 ανήκουν σε ευπαθείς ομάδες.**

Διεθνές & Ευρωπαϊκό Περιβάλλον

ΣΥΝΟΨΗ

Στυλιανός Κατωμέρης
Κοινωνικός επιχειρηματίας
MSc Κοινωνικής Πολιτικής Παντείου

Διεθνές & Ευρωπαϊκό Περιβάλλον

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ- ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Στυλιανός Κατωμέρης
Κοινωνικός επιχειρηματίας
MSc Κοινωνικής Πολιτικής Παντείου